

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Podpora zvyků a tradic na Radnicku

Předkládá: Simona Kočková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Vojtěch Kouba, Ph.D.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Simona KOČKOVÁ**
Osobní číslo: **R16B0049P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Podpora zvyků a tradic na Radnicku**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod BP
2. Tradice a zvyky, kultura obecně význam a smysl pojmů
3. Tradice a zvyky dodržované v českých obcích přehled zvyků, tradic a svátků, jejich význam, proč se dodržují, jak a kdy oslavy probíhají, historie
4. Radnicko – obce, informace o obcích
5. Radnicko – zvyky a tradice dodržované v obcích – jaké tradice a zvyky se dodržují v konkrétních obcích
6. Rozhovory se starosty obcí na Radnicku – cílem rozhovoru bude zjistit: jaké tradice, zvyky a oslavy se v konkrétní obci dodržují, jak oslavy podporují
7. Závěr – shrnutí výsledků

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Vojtěch Kouba, Ph.D.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2019**

V Plzni dne 13. března 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma “Podpora zvyků a tradic na Radnicku“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni, 31. března 2019

Poděkování

Ráda bych tímto způsobem poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Vojtěchovi Koubovi, Ph.D. za odborné vedení práce, trpělivost, cenné rady a čas věnovaný konzultacím. Děkuji také zástupcům obcí na Radnicku, za jejich čas a ochotu při poskytování rozhovoru. Na závěr mé poděkování patří celé rodině a blízkým přátelům za trpělivost a podporu při vytváření bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	7
1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE	8
1.1. Kultura.....	8
1.2. Tradice.....	9
1.3. Zvyky	10
1.4. Folklor.....	11
2. ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – LIDOVÉ TRADICE.....	12
2.1. Jaro	12
2.1.1. Velikonoce	12
2.1.2. Filipojakubská noc	14
2.1.3. Máje	15
2.1.4. Svatý Florián.....	17
2.2. Léto	18
2.2.1. Senoseč	18
2.2.2. Dožínky.....	19
2.2.3. Poutě	20
2.3. Podzim.....	21
2.3.1. Vinobraní	21
2.3.2. Posvícení.....	22
2.3.3. Dušičky	23
2.3.4. Svatý Martin	25
2.4. Zima	26
2.4.1. Advent.....	26
2.4.2. Svatý Mikuláš	28
2.4.3. Vánoce	28
2.4.4. Silvestr a Nový rok	31

2.4.5. Tři králové.....	33
2.4.6. Masopust.....	33
3. LOKÁLNÍ KULTURA A FINANCOVÁNÍ KULTURY	36
3.1. Lokální kultura	36
3.2. Financování kultury v obcích.....	37
3.3. Struktura celkových výdajů obcí.....	39
3.4. Výdaje obcí na kulturu	40
3.5. Výdaje obcí podle velikosti.....	41
3.6. Shrnutí.....	41
4. MIKROREGION RADNICKO.....	42
5. PRAKTICKÁ ČÁST	45
5.1. Metodika výzkumu.....	45
5.2. Cíl výzkumu	47
5.3. Výběr respondentů	47
5.4. Lidové tradice a zvyky dodržované na Radnicku.	48
5.5. Dodržování tradic a zvyků ze strany respondentů	55
5.6. Účastníci a pořadatelé tradic a zvyků.....	56
5.7. Přispívání obcí – samosprávy.....	58
5.8. Typické tradice pro Radnicko	58
5.9. Zaniklé a nové tradice a zvyky na Radnicku	60
ZÁVĚR	62
RESUMÉ	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
PŘÍLOHY	69

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je „Podpora zvyků a tradic na Radnicku“. Téma bakalářské práce jsem si zvolila proto, že je mi blízké, sama se podílím na organizaci některých tradičních událostí. S modernizací společnosti zájem o dodržování tradic a zvyků pomalu upadá, a to nejen u mladé generace. Mnohé obce však naopak tradice aktivně udržují, oživují a v některých případech dokonce vymýšlejí tradice nové. V malých obcích jsou to přitom právě samosprávy, které ovlivňují, zda tradice přetrvávají, anebo z nich zbydou jen vzpomínky z fotografií, knih či kronik.

Cílem mé práce bylo popsat tradice a zvyky, které se dodržují v obcích mikroregionu Radnicko. Výzkumná otázka zněla: „Jaké tradice a zvyky jsou dodržovány v obcích na Radnicku a jaká je role samospráv při jejich podpoře?“

Pro svůj výzkum jsem zvolila metodu formalizovaného rozhovoru, který se skládal z šesti otázek. Respondenty byli zástupci obcí, převážně starostové. Badatelského výzkumu se zúčastnilo celkem 14 respondentů.

V teoretické části jsem definovala základní termíny: kultura, tradice, zvyky a folklor. Druhá kapitola je věnována tradicím a zvykům z obecného pohledu. Zde jsem popsala tradice a zvyky, které se dodržují či dodržovaly v České republice. Další kapitola se týká lokální kultury a financování kultury. Poslední kapitola této části je věnována právě mikroregionu Radnicko. Tento mikroregion patří k nejméně zalidněným územím v České republice. V této kapitole jsem také zmínila trochu historie i současnosti tohoto mikroregionu.

Praktická část shrnuje výsledky mého výzkumu, které doplňují fotografie historických i současných tradic na Radnicku. Praktickou část uzavírá interpretace výsledků výzkumu.

Pro svou práci jsem použila převážně knižní zdroje týkající se tradic, kterých je v knihovnách poměrně dostatek. Naopak takřka neexistují informace konkrétně o tradicích a zvycích na Radnicku. Základním zdrojem praktické části jsou zodpovězené otázky od respondentů.

1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Obsahem této kapitoly jsou definice základních termínů, které se týkají této práce. Vymezila jsem zde termíny tradice, zvyky, kultura a folklor.

1.1. Kultura

Při pokusu definovat pojem kultura nalezneme mnoho definic a každá vědní disciplína tento pojem vysvětluje jinak. A. L. Kroeber a C. Kluckhohn provedli kritický rozbor nejdříve 164 a později asi 300 definic a koncepcí kultury. Jejich práce se týká vývoje této kategorie od poloviny 18. století až do 50. let 20. století.¹

Pojem kultura pochází z latinského slova „*colo*“, které v překladu znamená obdělávat, pěstovat a „*cultura*“, v překladu pěstování, vzdělávání.²

Jedná se o systém všech jevů, materiálních předmětů, vztahů, představ apod. Tyto jevy vytvářel a stále vytváří člověk během své existence v přírodním a poté i kulturním prostředí.³

Kultura je ústřední kategorií společenských věd užívanou ve třech základních významech:⁴

- 1) v tradičním a axiologickém pojetí se jedná o třídu pozitivních hodnot, které jsou vytvořeny v oblasti umění, vědy, literatury, hudby, osvěty, výchovy a dalších společenských sfér.
- 2) V klasickém antropologickém pojetí jsou do kultury zahrnovány nadbiologicky vytvořené prostředky a mechanismy, které jsou sdíleny a předávány členy určité společnosti v čase a prostoru.

¹Kultura. *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. hlavní editor: Zdeněk R. Nešpor, [2018], 10.11.2018 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kultura>

²Kultura. *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. hlavní editor: Zdeněk R. Nešpor, [2018], 10.11.2018 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kultura>

³BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 448.

⁴ Malý etnologický slovník. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5, s. 45-46.

- 3) V reducionistickém „ideačním“ pojetí je obsah a rozsah pojmu kultura zúžen na systémy idejí, tedy znalostí, symbolů a významů, které určité společnosti umožňují interpretovat přírodní a sociokulturní realitu a generovat adekvátní vzorce myšlení a jednání.

Římský filozof Marcus Tullius Cicero (106-43 př.n.l.) anticipoval axiologické pojetí kultury, když nazval filozofii kulturou ducha. Tím položil základ pojetí kultury jako charakteristiky lidské vzdělanosti. V současné době se s pojmem kultura setkáváme běžně zejména ve filozofii, vědách o umění a v každodenním jazyce, kdy je slovo kultura užíváno jako synonymum slova umění. Gustav Friedrich Klemm definoval kulturu jako „komplexní celek, který zahrnuje poznání, víru, umění, právo, morálku, zvyky a všechny ostatní schopnosti a obyčeje, které si člověk osvojil jako člen společnosti“.⁵

V novodobé společenské vědě pojem kultury uvedl E. B. Taylor, když použil termín kultura ve své práci *Primitive Culture* (1871), kdy na začátku své knihy uvedl často citovanou definici kultury: „*Kultura neboli civilizace... je složitý celek, jenž zahrnuje vědění, víru, umění, právo, morálku, obyčeje a jiné schopnosti a návyky, získané člověkem jako příslušníkem společnosti.*“⁶

1.2. Tradice

„*Tradice je duchem národa, jeho ochranou, jedinečností, výjimečností a moudrostí.*“⁷

Pojem tradice pochází z latinského slova „*traditio*“, které v překladu znamená předávání. V nejširším slova smyslu lze tento pojem chápat jako poznání či předávání obyčejů a mravů v rámci kultury. Nejobecnější význam je souhrn myšlenkových, duchovních, uměleckých i praktických vědomostí, postojů a dovedností, předávajících se z generace na generaci.⁸

⁵Malý etnologický slovník. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5, s. 45-47.

⁶Kultura (MSgS). *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. hlavní editor: Zdeněk R. Nešpor, [2018], 10. 11. 2018 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kultura_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kultura_(MSgS))

⁷PATERKO, Ladislava. *Naše tradice*. Praha: L. Sůvová, 2013. ISBN 978-80-905531-0-1.

⁸KRUPKOVÁ, Jaroslava. *Tradice a Etnografie: K úloze tradice ve vývoji kultury*. Praha : Karolinum, 1991.

Tradice projevuje spojitost a celistvost společenství, a je důkazem vztahu k minulosti a přetrvávání minulosti v současnosti. Jedná se o neuvědomělý, stále trvajícím proces, který je způsobený podmínkami prostředí a zpětnou vazbou na minulost společenství.

Tradice lze chápat několika způsoby:⁹

- a) frekvence výskytu (tradiční jako častý, obvyklý)
- b) dlouhodobost výskytu (tradice sahající do minulosti, novodobé tradice)
- c) kontinuity (nepřetržitý výskyt)
- d) hodnotový smysl (tradice jako uznávaná kvalita, obliba)
- e) normativním (vzorové chování, to, co je potřeba respektovat)

Tradice je chápána jako kulturní vzor, který je hodný následování, avšak nemá závazný charakter. Je pozadím očekávaného chování.¹⁰ Z hlediska individuálního, lokálního, regionálního či národního není tradice pocíťována stejně intenzivně a obecně. Co je respektováno jako tradiční v jednom prostředí, v jiném být respektováno nemusí. „Svou“ tradici si odlišně vymezují také různá sociální prostředí.

V lidové kultuře, dochází ke stálé inovaci v procesu, jehož jsme svědky i aktéry, a podílíme se na vzniku nových tradic. Tradice znamená stabilitu, hodnotu, ale i rezervovanost nebo obranu vůči novotám, zbavování se osobní odpovědnosti v chování a rozhodování na úkor obvyklých normativních řešení.

1.3. Zvyky

Zvyk je místně sdílená a ustálená forma chování a jednání, která je osvojována pravidelným opakováním. Obdobně jako obyčej je zvyk tradovaným přenosem konkrétní sociokulturní zkušenosti a způsobem korekce rozporných vztahů, zájmů a potřeb v daném společenství. Mnozí autoři považují zvyk za synonymum pojmu obyčej. Oba termíny mají podobné znaky, a však zvyk se vyznačuje mírou závaznosti při regulaci mezilidských a skupinových

⁹ BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 1065.

¹⁰ BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 1065.

komunikací. Zvyk dotváří obyčejovou tradici kulturně stereotypizovaných vzorů, které identifikují jednotlivce a skupiny se způsobem života a hodnotami soužití. Jeho význam je dokládán povědomím o jeho historičnosti, případně jeho integračními funkcemi.

Místní zvyky, které jsou obecně respektovány, prostupují do zvyků skupin (lokálních, zájmových, věkových, profesních, etnických, náboženských a dalších) a vytvářejí různé varianty.¹¹ Brouček a Jeřábek ve své publikaci uvádí 5 typů zvyků, a to výroční, rodinné, hospodářské, příležitostné a náboženské.¹²

1.4. Folklor

Jedná se o osobité, formálně a obsahově vymezené projevy hudební, slovesné, taneční a dramatické kultury, spojené se způsobem života, tradicemi a myšlením venkovského obyvatelstva, městského lidu nebo jiných, výrobně, profesně, sociálně, věkově a způsobem života sjednocených skupin obyvatelstva. Někdy bývá folklor myšlen jako lidová výtvarná a zvykoslovná kultura.¹³

Pojem folklor se skládá ze slov „folk“, tedy lid a „lore“, což znamená vědomosti. Původně jím byla označována široká oblast „starožitostí“, tj. např. mravů, obyčejů, obřadů, pověr, balady a přísloví dávných dob,¹⁴ univerzálně však znamená vše, co lid zná, ví a umí, tedy lidová kultura.

Charakteristickou je pro folklor stabilita trvání, která je způsobena dlouhodobým mezigeneračním přenosem. Zakotvení folklornosti je zakotvení v tradici, kde převažuje ústní šíření, permanentní variabilita, kolektivní cenzura a sankcionizace.¹⁵

¹¹*Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5, s. 103

¹²BROUČEK, Stanislav a RICHARD JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 1232.

¹³*Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5, s. 31.

¹⁴BROUČEK, Stanislav a RICHARD JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 219.

¹⁵*Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5, s. 31-32.

2. ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ – LIDOVÉ TRADICE

V této části jsem se zaměřila na nejčastější a nejznámější lidové tradice, které se v České republice dodržují. Tyto tradice jsem rozdělila do čtyř ročních období – jaro, léto, podzim, zima. Popsala jsem průběh těchto tradic, jaké zvyky se dodržují, jaký je jejich význam, kdy probíhají a jakou mají historii. Nesoustředila jsem se na žádnou specifickou oblast, ale vypsala rysy tradic, které jsou společné všem (nebo alespoň většině) regionů a oblastí v České republice – a často jsou zcela univerzální.

2.1. Jaro

„První jarní den je ten, který se svou délkou vyrovnává noci – nastává jarní rovnodennost. A právě v této době, kdy se zima jen velmi zdráhavě a pomalu vzdávala vlády nad vším živým, snažili se naši předkové ukrátit si příchod životadárného slunečního tepla a světla za pomoci zvyků a obyčejů, až už původem pohanských či křesťanských. Většina těchto zvyků se odvíjela v duchu nadcházejících prací v hospodářství a na poli.“¹⁶

2.1.1. Velikonoce

Nejvýznamnějším křesťanským svátkem jsou oslavy zmrtvýchvstání Ježíše Krista – Velikonoce. Ty svým datem navazují na židovský svátek Pesach, kdy došlo k odsouzení a umučení Ježíše. Tyto svátky nejsou určeny pevným datem a slaví se v neděli po prvním jarním úplňku, tedy po 21. březnu, kdy nastává jarní rovnodennost.¹⁷

Na oslavu Velikonoc se věřící připravují postní dobou. Tento předvelikonoční půst začíná hned po masopustu Popeleční středou a trvá 40 dnů. Podstatou této postní doby nebyl jen půst, který se dnes drží jen dva dny, a to na Popeleční středu a Velký pátek, ale duchovní očista. V tomto období se nesměly pořádat hlučné zábavy, svatby s hudbou, tancem či hostinami a lidé si nesměli zpívat ani jinak veselit. Zakázané byli i noční a milostné schůzky či milostný styk.

¹⁶ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 11.

¹⁷ TRNKOVÁ, Klára. *Devatero kvítí: jarní a letní obyčeje naší babičky*. 2. souborné vyd. Praha: Studio trnka, 2010. Edice naší babičky. ISBN 978-80-87209-52-3, s. 4.

Ve většině míst se o páte postní neděli vynášela z měst a vesnic figurína, která byla vytvořena ze svázané slámy, oblečená do starých šatů a na sobě měla pověšený náhrdelník z vyfouknutých vajec a šnečích ulit, která symbolizovala smrt, ale také zimu. Figurína byla pojmenována jako Morana, Mořena, Mařena či Smrtholka. Obřady, které měly přivolat jaro a žádat bohy o dobré počasí pro novou úrodu, byly pro naše předky nejvýznamnějšími z celého roku. Morana se vynášela za početného zástupu z vesnice, házela se do řeky či rybníka, páčila se, házela ze skály nebo byla upálena, výjimečně byla zahrabána. Kdysi byla údajně i kamenována. Jakmile se zástup smrti zbavil, utíkal směrem do vesnice, protože stará pověra říká, kdo doběhne poslední, do roka zemře.

Pašijový týden, někdy nazýván také jako veliký týden je posledním týdnem před Velikonocemi. Český název Velikonoce je odvozen od Velké noci. Tak se totiž nazývá noc ze soboty na neděli, kdy Ježíš vstal z mrtvých. Tímto týdnem končí velikonoční půst. Pašijový týden začíná Květnou nedělí a pokračuje Modrým pondělím, Žlutým úterým, Černou neboli Škaredou středou a Zeleným čtvrtkem. Nejdůležitější jsou však následující tři dny, které se nazývají posvátné třídení, tedy Velký pátek, Bílá sobota a Boží hod.¹⁸

Velikonoční pondělí je někdy známé jako Červené pondělí, podle červeně zbarvených vajíček, které jsou tradičním dárkem na den pomlázky. Je to den, kdy propuká jarní barevné veselí a nastává hlavní den jarních svátků. Velikonoční pondělí je známo jako pomlázka. Mrskání na Velikonoční pondělí je známo už z konce 14. století. Zvykem se stalo mrskání metlami z vrbových proutků zdobenými barevnými stuhami, někdy nazývanými jako pomlázka, tatar, metla, kterými šlehali muži ženy, chlapci dívky, ale také naopak. Tento zvyk probíhá jako mužská obchůzka po domech a říkání veršovaných koled. Za vyšlehání jsou koledníci obdarováni barevnými a kreslenými vajíčky. V některých krajích bylo zvykem, že v úterý s proutkem chodila na pomlázku děvčata. Tento zvyk se nazýval „babské právo“.

Pondělní pomlázka měla také stanovený čas, a to od půlnoci do půlnoci. Většinou se tento zvyk ale dodržuje po celé dopoledne. Velikonoční pondělí je v dnešní době zábavou hlavně pro děti či odrostlejší muže a chlapce. Děti bývají odměněni nejen barevnými vajíčky,

¹⁸ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 99-113.

ale také čokoládovými, perníkovými, či jiným sladkostmi. Pro dospělé koledníky bývá připraveno pohoštění v podobě občerstvení a alkoholu.¹⁹

2.1.2. Filipojakubská noc

Jedná se o svátek apoštolů Filipa a Jakuba neboli Filipojakubskou noc, která se slavila původně 1. května. Církev teprve nedávno tento svátek přesunula na 3. května. Do lidového zvykosloví a pověr se nijak nepromítly. Filipojakubskou nocí se stále nazývá čas od soumraku 30. dubna do úsvitu 1. května.²⁰

Lidové pověry tvrdí, že o půlnoci před sv. Filipem a Jakubem škodily lidem zlé síly, ale také se říká, že v tuto noc bylo možné najít ukryté poklady. Hledači pokladů před zlými mocnostmi chránili svěcenou křídou, hostíí či květem z kapradí.²¹

V současnosti se stále častěji tato noc slaví jako Pálení čarodějnic. Důležitou roli zde hraje oheň a víra lidí v jeho sílu a ochranou moc. Symbolem zla, nečisté moci, nemocí a neuhů byla čarodějnice. Pálení její figuríny tak symbolizovalo očistu přírody, lidí a zvířat.

V minulosti bývalo zvykem zapalovat ohně na návrších. Seskládala se hranice a do ní se zapíchl figurína čarodějnice, kterou zapálil muž, který měl jako poslední ve vesnici svatbu. Zvykem bývalo kolem hranice zapálit dalších sedm ohňů, jako ochranu proti požárům. Aby v povětrí bylo vidět letět čarodějnicí na koštěti, vyhazovala se hořící košťata či dřeva, případně se jimi shazovaly čarodějnice k zemi. Když oheň dohořival, zapalovaly se pochodně. Lidé je odnášeli do polí a luk, kde s nimi zpívali a tancovali, a tím zaháněli zlé síly.

Dnes se Pálení čarodějnic odehrává jako zábava pro děti a mládež. Stavějí se vysoké vatry a celá slavnost bývá spojena s průvodem čarodějnických kostýmů. Zábava se odehrává převážně na nějakém hřišti či louce a součástí bývá různé občerstvení. Do hranice se postaví

¹⁹ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 47-49.

²⁰ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 132.

²¹ TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8276-8, s. 201.

slaměná figurína, symbolizující čarodějnicí, oblečená do starých hadrů a následně se v zapálené hranici spálí.²²

2.1.3. Máje

Se začátkem května jsou spojovány májky, které se připevňují k domům svobodných dívek. Jsou to májky, které se nestaví veřejně, ale spíše potajmu v pozdní večer 1. května nebo také až v noci. Stavění těchto májek zajišťuje vážný nápadník dívky nebo skupina svobodných chlapců, která staví májky společně všem svobodným dívkám v lokalitě. Tyto májky jsou nejčastěji z mladých březových stromků různých velikostí. Jsou ozdobeny pentlemi či jinými výmluvnými symboly. Vážnou známost symbolizuje májka, která výrazně větší a nazdobenější, než je běžné. Mnohdy to bývá i májka smrková, která je dozdobena tradičním věncem pod korunou. Májky u domů dívek obvykle zůstávají po celý květen.

Přípravy mládeže na májovou slavnost obvykle začínají již na konci zimy. Mládež se začíná scházet nejen kvůli organizačním záležitostem týkajících se slavnosti, ale také k nácviku lidových tanců. Tradičně bývají zvoleni obřadníci, kteří jsou nezbytní pro dodržování řádu občůzky, to znamená hlavní mládenec a hlavní družička, případně družba, kecal, výběřčí, policajti i další postavy. Obřadníci kráčí v průvodu v čele, jsou mluvčími účastníků a dohlíží na průběh občůzky. Slavnost obvykle trvá dva dny. Část dění připadá na pátek a hlavní děj se odehrává v sobotu.²³

Hlavní májka se staví na návsi, před hostincem, na hřišti nebo v jinému areálu, který je určen pro společenské akce. Stavění májky začínalo vyhlédnutím vysokého a rovného stromu, který se přivezl do vesnice a dívky ho ozdobily. Pokud májku někdo ukradl nebo zničil, znamenalo to pro stavitele velkou hanbu. Mladí chlapci, ji proto před mládeží z okolních vesnic hlídali. Májka se často střežila až do jejího pokácení. Dnes se májka hlídá jen první noc, nejvíce však tři noci. Pokud je májka poškozená po uplynutí této doby, je to chápáno jako

²² ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9, s. 51-55.

²³ NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY. *Letniční zvyky a obyčeje*. Strážnice, 2014. ISBN 978-80-87261-96-5, s. 92-94.

projev vandalismu. Ukradenou májku museli původní vlastníci před májovou slavností postavit novou nebo ukradenou vykoupit.²⁴

Obchůzkový průvod obcí je nezbytnou součástí májové slavnosti. Dění hlavního dne této slavnosti se odvíjí hlavně od způsobu, jakým obchůzka obcí probíhá. Nejznámější formou je tzv. vyvádění svobodných dívek svobodnými mládenci z domů, které jsou označeny májkami, a jejich zařazování do průvodu. K tomuto způsobu obchůzky se nejprve shromáždí samotní mládenci na dohodnutém místě, odkud odcházejí společně s hudbou. Muzikanti obcházejí vesnici v průvodu pěšky nebo sedí na voze ozdobeném břízkami a taženém koňmi. Průvod postupuje po určité trase, která je předem dohodnutá podle rozmístění májek, popřípadě jdou mládenci s hudbou nejprve k obydlí hlavní družičky. Na některých místech vytvářejí taneční kruh kolem těch, kterým chtějí tanec věnovat, jindy před vstupem do domu vytvářejí špalír nebo stojí před domem v polokruhu a čekají, až se k nim nová dvojice po tanci připojí. V rámci obchůzky mívá zvláštní výsadu starosta obce, u něho se mládež zastaví a starosta si musí zatančit s hlavní družičkou, nebo postupně se všemi družičkami z průvodu. Při obchůzce bývá zvykem tančit i na dalších zažitých místech, například na návsi, před hostincem nebo před školou, a to v kruhy nebo v párech.

Obchůzka posléze končí u hlavní májky, pod níž mládež přednáší vinš a poté se podle místních zvyků tančí. Tanec zahajuje sólem hlavní mládenec s družičkou, pak se přidávají ostatní páry. Po tomto tanci následuje tanec mládenců a družiček s rodiči, či jinými členy rodiny. Na některých místech se vinš nekoná a tanec mládeže probíhá v kruhu, při kterém se všichni drží za ruce a následný tanec v párech. Součástí večerní taneční zábavy může být losování o máj, či klasická dražba máje.

Při májových obchůzkách stojí za povšimnutí, jak je mládež oděná. Zvykem bývá, zúčastnit se této slavnosti v běžném společenském oděvu. Další variantou je, že se mládež prezentuje v kostýmech, respektive v lidových krojích. Ty vzácnější jsou dokonce rekonstrukcí jejich regionálního stylu. Jedná se o více či méně autentické kroje, které pochází z dob, kdy byly tyto oděvy obyvatelstvem vnímány jako národní symboly.²⁵

²⁴ BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 522.

²⁵ NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY. *Letniční zvyky a obyčeje*. Strážnice, 2014. ISBN 978-80-87261-96-5, s. 94-103.

Májových slavností ve městech se v době národního obrození ujali čeští vlastenci, což bylo dobrou příležitostí pro cechy a různé spolky. Svůj vlastní styl oslavy si vytvořili studenti, a to pořádáním majálesů. Majálesy mají tradici až ve středověkých studentských slavnostech. Měsíc lásky slaví studenti velmi bujaře. Hlučný majálesový průvod prochází městem, až dojdou na sjednané prostranství, kde začne řádná veselice, při které se volí král majálesu, někde také královna. Zájemce se musí o tento titul ucházet patřičně a s vtipem.²⁶

2.1.4. Svatý Florián

Svatý Florián býval římským vojákem a křesťanem, který pocházel z Horního Rakouska. Byl umučen k smrti a shozen do řeky Emže s mlýnským kamenem na krku. Stal se ochráncem před nebezpečím ohně a vody, před suchem, bouří a neúrodou polí. Svatý Florián je považován za patrona hasičů, sládků, kominíků, kovářů, hrnčířů, bednářů, hutníků a některých měst. Od středověku byl oslovován i jako ochránce před velkou vodou. V sochách a soškách v obcích a ve výklencích na domovních fasádách bývá znázorňován jako římský voják, který nese korouhev a drží vědro s vodou nebo lije vodu na hořící dům. Toto vyobrazení souvisí s legendou, která praví, že sv. Florián uhasil požár konvicí vody.

V den svátku sv. Floriána, tedy 4. května se konaly pobožnosti u jeho sochy nebo u kaple s procesím za ochranu proti požáru a na paměť ohně, který v minulosti zachvátil obec v důvěře, že příště světec obec ochrání. V polovině 19. století začaly vznikat sbory dobrovolných hasičů a hasičské spolky přijali sv. Floriána za svého patrona. V den jeho svátku se konal průvod k jeho soše nebo slavnost svěcení nové stříkačky. Tento zvyk je v posledním desetiletí opět obnovován.

V krajích platil na den sv. Floriána zákaz veškerých prací s ohněm, rozdělávání ohňů, nesmělo se svítit ani kouřit. Zvykem také bývalo v tento den prohlížet hasičské náradí, ruční stříkačky, žebře, háky a konve na vodu. Kováři uhasili ohně, vyčistili výhně a složili kladiva křížem na nákovadla.²⁷

²⁶ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 75.

²⁷ VEČERKOVÁ, Eva. *Obyčeje a slavnosti v české lidové kultuře*. V Praze: Vyšehrad, 2015. Kulturní historie. ISBN 978-80-7429-627-7, s. 204.

2.2. Léto

„Čas se posunul, slunce je již na vrcholu své moci a vzduch je nasycen teplem jeho paprsků. Noci jsou krátké, plné poletujících světlušek, a to je ta pravá doba, abychom pokračovali v pouti za poznáváním tradic, zvyků a obyčejů, konajících se tentokrát v nejteplejším ročním období – v létě.

To začíná nejdelším slunečním dnem v roce „letním slunovratem“, což je den kdy se severní polokoule Země nejvíce přiklání ke Slunci neboli jde o nejdelší den a zároveň nejkratší noc v roce.“²⁸

2.2.1. Senoseč

Tráva na loukách se tradičně kosila dvakrát ročně. S kosami se vycházelo na louky v podletí na „sena“ a na konci léta se sekaly „otavy“. Se sekáním se začínalo vždy brzy ráno, protože tráva byla orosená, a tak se sekala nejlépe. Mimořádnou událostí pro hospodáře bylo první sečení a stejně tak jako orání a žatvu je provázely určité zvyky. Sekáči na luka měli vyjít v bílých a čistých košilích a ženy zase ve světlých šatech. Sečení otavy se později stalo běžnou prací. Než se začalo kosit, žehnala se práce obvyklou formulí „s pomocí boží“ či „ve jménu božím“. Když byla tráva pokosená, bylo potřeba ji rozhazovat a obracet, to proto, aby lépe prosychala. Na noc se shrabovala do malých kupek, aby rosou nenavlhla. Při senoseči hospodáři bedlivě sledovali oblohu, aby je nepřekvapila bouřka a neponičila sklizeň a také neohrozila životy lidí.

Když bylo seno hotové, navršilo se do větších kop a odváželo se k uskladnění do seníků. Práce s kosou byla určena mužům a o sušení, shrabování a kopkování se staraly ženy. Při senoseči si lidé zpívali, a to jak muži, tak i ženy. Písně, které zněly, mají i svá pojmenování – kosecké, trávnice, či žnecké. Umět kosit dobře a bez velké námahy není snadné a dobří sekáči tak mívali velký obdiv a respekt. I dnes se pořádají soutěže v sečení louky, které je leckdy doprovázené i společným zpěvem.²⁹

²⁸ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s.-73.

²⁹ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 86.

2.2.2. Dožínky

Dožínky, obžínky, dožatá či dovazná, tak se nazývá slavnost po ukončení žní. Ve starších dobách byly dožínky nejen oslavou, ale také odměnou za práci. Původ dožínek bývá spatřován v dávné křesťanské slavnosti díkůvzdání za úrodu a přinášení oběti pohanskému božstvu. Oslava ukončení žní se různými způsoby udržovala na selském hospodářství a konala se ve středověkých městečkách. Společenskou událostí se dožínky staly až na sklonku 18. století.³⁰

Dožínky začínaly společně s odvozem posledního svazku obilí z pole. Tento svazek měl svůj název. Někde se mu říkalo děd, baba, někde také nevěsta nebo barbora či žebrák. Svazek obilí neboli snop byl nazdoben jako žena, opentlený nebo jen s kvítím a byl vezen do stodoly na vystrojeném voze. Někteří zaměstnanci se vezli společně s ním na voze, jiní šli pěšky za ním. Vždy tento obřad doprovázel zpěv, někdy živá hudba.

Důležitým předmět při dožínkách byl dožínkový věnec, který byl upletený z obilných klasů. Tento věnec by spleten ze všech druhů obilí, byl ozdoben stuhami, polními květinami, bylinkami a slaměnkami. Věnec býval upleten v klasickém tvaru, tedy do kruhu, někde býval spleten do různých tvarů, v Čechách například do tvaru slunce. Lidé věřili v kouzelnou moc dožínkového věnce. Věnec měl uzdravovat, ovlivňovat úrodu v příštím roce, také když se do jarní setby smíchala zrna z tohoto věnce a z posledního snopu, byla zaručená dobrá úroda. Věnec byl určen hospodáři, vrchnosti nebo šafáři. Nejčastěji věnec předávalo děvče ze vsi, které současně popřálo zdraví, štěstí, a hlavně dobrou sklizeň v příštím roce. Při dožínkách nesměla chybět večerní zábava a pohoštění.³¹

³⁰ BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1, s. 153-154.

³¹ ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9, s. 84

2.2.3. Poutě

Poutí se zde rozumí cesta na posvátná místa, a také náboženský akt. V lidových tradicích je pouť také chápána jako posvícení či výroční oslavy zasvěcení farních kostelů. Tento svátek doprovázela slavnostní bohoslužba v církevních prostorách i pečlivá příprava domácností. Značného významu nabyly i nenáboženské, světské prvky. Konaly se taneční zábavy, probíhal kramářský prodej nejrůznějšího zboží a výjimkou nebyly ani poutňové atrakce.³²

Poutí jsou chápány pobožné návštěvy posvátných míst. Většinou se jednalo o vzdálenější místo, kam se lidé chodili modlit a prosit za vyslyšení proseb. Dříve bývalo zvykem chodívat na poutě, dokonce se dá říct, že to byla povinnost. Mnohdy byly poutníci na cestě i více dnů, přespávali v hostincích a ti chudší dokonce pod širým nebem. Těm, co se kvůli chatrnému zdraví nemohli poutě zúčastnit, nakupovali poutníci svaté obrázky, růžence, různé symboly jako například olovněné prstýnky, či jiné památky, které připomínali pouť na svaté místo. Koupit se dali i různé voskové napodobeniny lidských končetin, pro ty, kteří doma zůstali právě kvůli zraněným končetinám. Pokud například zůstal doma někdo z rodiny s nemocnou rukou, příbuzný mu koupil napodobeninu ruky z vosku a pak ji položil na oltář. Z tohoto vosku se pak vytvářely svíčky na oltář.

Poutě nebyly jen putování k posvátnému místu, ale jednalo se také o uctění památky světce, kterému byl zasvěcen kostel. Postupem času se měnila povaha i smysl poutí. Původně poutě měly náboženský smysl, dnes mají spíše zábavný charakter.

Poutňová neděle se na vesnici nesla ve znamení stánků, houpaček a kolotočů, střelnic a nechyběli ani prodejci kyselých okurek. Na některých poutích se objevil i potulný varietní umělec, kartářka či planetářka. Pravá pouť vypukla teprve po nedělní mši v místním kostelíku. Teprve pak byla vsí slyšet hudba, střelba ze střelnic a všude vládl rámus, do kterého zasahovaly hlasy vyvolávačů a komediantů oblečených do pestrých oděvů. Děti obsadily kolotoče a mládež zas cukrářské stánky, které nabízeli perníková srdce s různými nápisy. K vesnické pouti patřila i dopolední veselice, kde se tancovalo a zpravidla až do rána.³³

³² BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1713-8, s. 787

³³ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 88-89.

2.3. Podzim

„Astronomické období je čas mezi podzimní rovnodenností a zimním slunovratem, tedy od 23. září do 21. prosince. Pro každého z nás jsou podzimními měsíci září, říjen, a listopad a těmto měsícům je věnována i tato kapitola. Tento čas mezi létem a zimou, je jakýmsi mezidobím mezi měsíci plných života a měsíci ticha a spánku.“³⁴

2.3.1. Vinobraní

Vývoj oslav k ukončení sklizně jakýchkoliv plodin má podobný spád jako dožínky. Pěstování vinné révy, a také chmelu bylo církevním, městským a šlechtickým podnikáním, ale veškerou práci zajišťovali poddaní nebo nájemní pracovní síly, které po skončení prací dostávaly za odvedenou práci mzdu, případně jako prémii pohoštění.

Vinařství v českých zemích, které bylo rozvinuto zejména v renesanční době, vzalo za své v době třicetileté války. Znovu se obnovilo v 19. století, ale už nikdy se nedostalo na původní úroveň. Vinobraní je v Čechách velmi krátkou tradicí. Za návrat vinobraní se dá považovat slavnost k pětistému výročí úmrtí Karla IV., která se pořádala v Mělníku v roce 1878. První skutečnou vinařskou slavnost uspořádal Sokol v roce 1911 v Mělníku. Na dlouhou dobu tato slavnost byla poslední. Mimořádnou publicitu této slavnosti přinesla účast prezidenta T. G. Masaryka na velkolepé slavnosti s alegorickými vozy a krojovaným průvodem v roce 1922. V roce 1946 byla uspořádána další vinařská slavnost. Protože tato slavnost probíhala ve vypjatém národním nadšení po osvobození, byla doprovázena proslovy politiků, hudebním programem a prohlídkou historických pamětihodností města.³⁵

V nevinařských oblastech se také pořádalo vinobraní, ovšem zcela jiné. Konaly se taneční zábavy se zavěšenými hrozny vína. Ten, kdo dokázal vyskočit tak vysoko, že zavěšený hrozen utrhl, si ho mohl odnést. Ostatní hrozny se rozprodaly. V poslední době je vinobraní opět oblíbenou tradicí, a to proto, že stoupá obliba vína.³⁶ Součástí slavností bývají různé

³⁴ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 135.

³⁵ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 168-169.

³⁶ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 163.

krámky, stánky, scénky potulných herců, ukázky lidových řemesel, a hlavně ochutnávka chutného kvasícího vinného moštu, který, je znám jako burčák.³⁷

2.3.2. Posvícení

Posvícení bylo nejradostnějším dnem celého podzimu. Oslavovala se radost ze sklizně na polích a zahrad. Tyto podzimní radovánky mají původ v pohanských oslavách úrody. Posvícení jsou oslavy a hlavně hody, protože se jednalo o bohaté hostiny s dostatkem jídla a pití. Slovo posvícení je odvozeno od slova „posvěcení“, kterým se rozumí posvěcení kostela. Málokde se však znalo datum, bylo snazší vztáhnout posvícení na svátek patrona, kterému byl kostel zasvěcen. S těmito svátky se ale začali spojovat i pouti, ty ale posvícení nenahradily a datum pouti s posvícením někde splynulo. Zvykem se tedy stalo, že teplým jarním oslavám se říkalo pout' a chladným podzimním posvícení či hody.³⁸

V každé obci se konalo posvícení minimálně jednou do roka. Z pastvin se přiháněl dobytek a vybíraly se kusy na porážku. Ve spížních komorách a v sýpkách se shromažďovaly zásoby na hostiny. Po dlouhé a tvrdé práci nastal čas pro odpočinek a zábavu. Dobrá úroda se slušela patřičně oslavit. V některých obcích je zvykem stavět zdobené májky, tak jako o filipojakubské noci.³⁹

Posvícení trvalo od tří do sedmi dnů, a to včetně příprav. Uklízel se celý dům, nakupovaly se zásoby toho, co lidé sami nevypěstovali, především dostatek piva. Potřeba bylo s předstihem provést zabijačku a pobít část drůbeže. Na posvícení se zvali nejen příbuzní, ale také přátelé. Zvaní probíhalo tak, že děti roznášely speciální koláče, kterým se říkalo zváče, někde se stavěly velké máje na viditelná místa, jako znamení, že posvícení či hody začínají. Po slavnostní ranní mši se podával oběd, u kterého hosté s domácími probírali úrodu, novinky ze vsi, počasí a střídavě se jedlo a vyprávělo. Bohatá výslužka na rozloučenou byla samozřejmostí.

³⁷ ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9, s. 86.

³⁸ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 194.

³⁹ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 174-177.

Večer se konala taneční zábava pro mládež, která často končila až další den. Dnes se taneční zábava nejčastěji pořádá už v pátek nebo v sobotu. V pondělí po mši se vydával průvod nejprve na hřbitov a poté na zlatou hodinku, při které se lidé scházeli s rozsvícenými svíčkami v hospodě. V úterý probíhala zábava, které se říkalo sousedská, ale ta už dnes bývá výjimkou. Většinou se jednalo o taneční zábavu pro starší obyvatele vsi, kde se hrála pomalejší hudba. Následující neděli probíhalo doznívání posvícenské zábavy, tedy oslava, které se říkalo mladé posvícení.

V pondělí se také odehrávaly zabíjačky, které jsou dnes povětšinou vnímány jako drastické obyčejy. Někde se stínal kohout, jinde beran, anebo se shazoval kozel ze skály či kostelní věže. Než se zvíře zabilo, probíhal symbolický soud, při němž se oběti vyčetly všechny zlé skutky.

V Čechách se posvícení drží dodnes, ale už není úzce spojeno s ukončením zemědělských prací. Také doba trvání už není tak dlouhá, a většinou se omezuje jen na víkend. Zabíjení kohoutů, beranů, či kozlů už se také nekoná. Ve většině obcí vymizela církevní část posvícení, ale bohatý oběd a pečení koláčků zůstalo dodnes.⁴⁰

2.3.3. Dušičky

Dušičky jsou dobou vyrovnávání se s duchovním světem. Tento lidový zvyk probíhá na začátku listopadu, a to první a druhý den tohoto měsíce. Dodnes se udržuje svátek Dušiček, který připadá právě na 2. listopad. Tento svátek se slaví v současně s 1. listopadem, což je den, kdy církev připomíná svátek Všech svatých.⁴¹

Časová návaznost těchto svátků vedla k tomu, že jsou vnímány jako jeden celek. Den Dušiček je spojen s obyčejovými projevy, v nichž žije představa o ochranném i škodlivém vlivu zemřelých, které je potřeba si naklonit. V předvečer svátku Dušiček vycházejí duše zemřelých při večerním zvonění z očiště, aby si odpočaly od útrap, a vracejí se ke svým blízkým, tam, kde za svého života působily. Ráno při zvonění se opět vracejí zpět. V představách lidí existovaly postupy, kterými mohli trpícím duším ulevit od muk. Lidé stavěli lampy, které naplnili máslem, k ohništi, to proto, aby si duše v očiště natřely rány od ohně máslem. Sypání

⁴⁰ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 174-177.

⁴¹ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7, s. 90.

mouky do ohně zas mělo duším ulevit od strádání. Odstraňovaly se ostré předměty, aby duše v očištění netrpěly dvojnásobně. Z domů se nesmělo vymetat smetí, aby se dušičky, které se ucházejí o přímluvu k známým a přátelům, nevyplašily.

O svátku Všech svatých bývalo zvykem místní chudíně rozdávat malý peněžitý dar. Někde probíhala koleda za mrtvé, to rozdávaly hospodyně jídlo, chleba, mouku, slaninu, sušené hrušky žebrákům, kteří seděli v předsíni kostela. Peklo se dušičkové pečivo, kterým se podarovaly děti a žebráci. Jednalo se o pečivo v podobě malých dvojitých i trojitých bochníčků nebo dvou kostí, které byly zkřížené, pekli se také závitnice či pletýnky i věnce.

O Dušičkách se také měnil obraz hřbitovů. Na hřbitovech probíhala výzdoba hrobů, která je dnes běžným zvykem. Lidé na venkově si sami vyráběli věnce, které umísťovali na hroby. Dodnes to není zapomenutou tradicí, i přesto, že se dnes hojně vyskytují zahradníci i květinářky, kteří se tvorbě věnců věnují. Věnce se vyráběly ze slámy stočené do kruhu a svázané drátem, kam se zapichovalo smrkové chvojí a zdobily se květy z krepového papíru. Květy se namáčely do vosku, aby lépe držely. Také se do věnců přidával jalovec, ten se máčel ve vápenné vodě. Přidávaly se také větvičky brusnice, šípku, vřesu, šišky, různé barevné listí, či kapradí.⁴²

Podoba dnešních Dušiček je dnes všude téměř stejná. Pozůstalí v tento den více než jindy vzpomínají na své blízké zesnulé a navštěvují hroby, které upravují a zdobí věnci, květinami a za jejich duše zapalují na hrobech svíčky. Na Dušičky se také v kostelech a na hřbitovech slouží zpívané či čtené mše.

V poslední době se začala mezi lidmi ujímat i americká podoba tohoto svátku, tedy Halloween. Tento svátek je stvořený spíše pro děti. V Čechách tento svátek nemá dlouho tradici, jedná se spíše o novodobý zvyk. Kořeny tomuto svátku dala slavnost Samhain, což v keltském jazyce znamená konec léta. Tato slavnost probíhala 31. října, tedy poslední den v keltském roce, kdy se čarodějnice, kouzelníci a duchové mstili lidem a strašili je. Halloween ale se svátkem Všech Svatých příliš nesouvisí. Tento svátek je spíše spojován s nadpřirozenými silami, raduje se ze tmy a je nejstrašidelnějším dnem v roce. K Halloweenu neodmyslitelně patří netopýři, černé kočky a pavouci, kteří si získali strašidelnou pověst. V tento den ožívají bájně bytosti – vlkodlaci, upíři a další, prostřednictvím masek a převleků, do kterých se oblékají děti, které chodí od domu k domu a koledují si různé sladkosti a čokolády. Toho, kdo je

⁴² VEČERKOVÁ, Eva. *Obyčeje a slavnosti v české lidové kultuře*. V Praze: Vyšehrad, 2015. Kulturní historie. ISBN 978-80-7429-627-7, s. 332-337.

neobdaruje, čeká od dětí nějaká lotrovina či žertík. Děti například natírají kliky cukrovou vodou, stříkají pistolkami, házejí dýněmi anebo hlávkovým zelím.

Klasickou ozdobou Halloweenu je vyřezaná dýně, do které se vloží zapálená svíčka. Původ tohoto zvyku je irské legendě o darebákovi Jackovi. Jack za svého života velmi hřešil a podvedl d'ábla. Po své smrti byl odmítnut v nebi, ale i v pekle. Proto bloudí po Zemi v podobě vydlabané dýně se svíčkou a svítí na cestu.⁴³

2.3.4. Svatý Martin

Svátek svatého Martina připadá na 11. listopadu. Již od středověku byl tento svátek důležitým mezníkem, a to zejména pro společenský a hospodářský život. K tomuto dnu se vázal termín vyplácení obecních zaměstnanců a čeledí, uzavírání nových smluv a začínala první koleda, která byla znamením pro příchod zimy. Den svatého Martina byl podzimním dnem, kdy už byla úroda sklizená a zpracovaná a dobytek se vracel z pastvin. Proto byl nejvhodnějším termínem pro vyplácení odměn. Odměna se skládala nejen z peněz a naturálií, ale především z obilí. Každý sedlák dával množství podle toho, kolik měl kusů dobytka ve stádu. V bohatších vesnicích se ještě vybíralo podle výměry polí nebo podle počtu drůbeže. Z obilí, které bylo nasypáno, se odebrala část potřebná na výplatu, a co zůstalo navíc se prodalo a nakoupilo se pivo na oslavu. Maso většinou dodali ti, kteří byli vypláceni, a na pastýře vycházel největší díl. Hostina se pořádala u pastýře nebo u rychtáře a byla určena sedlákům. Vždy ale přilákala hodně hostů, včetně nepozvaných a dětí. Po hostině následovala tancovačka, na kterou se zvaly už i ženy. Tato oslava se nazývala svatomartinská sýpka nebo bojkova svatba a trvala i několik dnů. Průběh těchto oslav nebyl vždy zrovna hladký. Zejména někteří chasníci zvládli hned propít všechny vydělané peníze. Z renesanční doby se dochovalo i několik úředních zpráv o nezřízeném chování tzv. martínků, kteří přitáhli do města, kde přepadali a loupili, protože jim došli peníze.⁴⁴

Na svatého Martina se chodívalo také koledovat. Obecní služebníci, kteří byli vypláceni, mohli obcházet domy a vinšovat, tedy přát štěstí do dalšího hospodářského roku. Lidé jim za to dávali drobné dárky, a to podle toho, jak byli spokojeni po celý rok s jejich prací.

⁴³ ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9, s. 99-100.

⁴⁴ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 179-181.

Město také obcházel kantor se svými žáky, kteří měli připravené různé písně, básně či divadelní vystoupení, kterým si vyprosili jídlo a peníze.

Už ve středověkých studentských koledách se zpívalo o tučné huse. Příprava svatomartinské pečené husy je velmi starým zvykem, který se drží jak mezi bohatými, tak mezi chudými, ve městech i na venkově. Na některých místech se husa dělila mezi členy domácnosti podle určitého klíče. Například čeledín dostával křídlo nebo stehno, to proto, aby byl rychlý při práci. Z kostí husy se pak věštilo počasí. Důvodem, proč se jako sváteční jídlo ujala právě husa, je pravděpodobně to, že na svatého Martina se sháněl z pastvin dobytek a omezovaly se jejich stavy. To také platilo pro husy, které se chovaly mimo hospodářství, venku. Právě začátek listopadu byl vhodný ke konzumaci vykrmených hus. Dodnes je známé lidové rčení, které říká, že o svatém Martinovi husa nejpěkněji zpívá.⁴⁵

2.4. Zima

*„Tak, jako je jaro spojováno s narozením, tak je zimě přisuzována podobnost se smrtí. Vysvětlením může být skutečnost, že jarem rok ... začíná a zimou končí. I přes svou zdánlivou nevlídnost a ospalost nám však zima nabízí radost, lásku a velké množství lidových obyčejů.“*⁴⁶

2.4.1. Advent

Slovo advent pochází z latinského výrazu „*adventus*“, neboli příchod. Právě advent otevírá cestu k vánočním svátkům. První adventní den je považován za první den nového církevního roku. Jedná se o čtvrtou neděli předcházející Božimu hodu vánočnímu a advent tedy trvá 22 až 28 dní. První adventní neděle může být jakýkoliv den mezi 27. listopadem a 3. prosincem. V případě, že Štědrý den připadne na neděli, je poslední adventní neděle stejně jako Štědrý den 24. prosince.⁴⁷

Advent je obdobím, kdy se čeká na příchod Spasitele, tedy narození Ježíše Krista. Především podzimní čas je považován za čas odpočinku, kdežto advent přináší spočinutí ducha.

⁴⁵ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 179-181.

⁴⁶ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 197.

⁴⁷ VAVŘINOVÁ, Valburga. *Abeceda Vánoc*. Praha: Krásná paní, 2010. Modrá hlava. ISBN 978-80-86713-69-4, s. 4.

V období adventu je podle křesťanské víry předepsán půst, zdrženlivost v jídle, pití a hlučné zábavě. V tomto období se udržovaly i tradice, které jsou zakotveny v podvědomí lidí z předkřesťanské minulosti. Adventní klid se různě porušoval, o čemž vypovídají různé stesky mravokárců.

Společenský život v obci ale zcela neutichl, ale přesunul se do soukromí, na všelijaká posezení v chalupách. Takovým sedánkám se říkalo přástky, protože se posezení dělaly ruční práce, jako předení a jiné. Na tato večerní posezení se scházeli nejen ženy, ale i muži. Přástky obvykle končily před Vánocemi a pokračovalo se opět po nich. Na ukončení nebo vánoční přerušeni se konaly malé domácí slavnosti přástevnic, kterým se říkalo rozpouštědla, rozchodnice, dlouhá noc. Dlouhá noc byla v souvislosti s nejdelší nocí v roce, v čase zimního slunovratu.

O Adventu chodily hlavně ženy ještě za tmy s lucerničkami na jitřní pobožnost – roráty. Na tyto tradice jsou dodnes dochovány drobné upomínky, adventní sloupky, malé osobní svítilničky z vosku, ty se používaly ke svícení při pobožnosti v kostele. Za dne byl advent běžným všedním obdobím, a to hlavně pro hospodyňky, které měly za úkol předvánoční přípravy, které přetrvaly dodnes. Na Vánoce se chystal celý dům. Mužskou předvánoční povinností byla příprava hospodářství, úklid náradí, výkon fyzicky náročnějších prací a stavba betlémů.

Poměrně novým křesťanským zvykem, který je dodržován už od počátku adventu, a v současných generacích je symbolem adventu více než staré domácí obřady, je tradice adventního věnce. O první adventní neděli se zapaluje první svíce ze čtyř na zeleném věnci z chvojí. Zapálení první svíce představuje první krok přiblížení ke spáse, světlu, které na zem přineslo narození Krista. Každou další neděli se na věnci zapaluje další svíce, až před Božím narozením, o poslední adventní neděli na věnci hoří všechny čtyři svíce. Adventní věnce nejsou typické jen pro kostely, ale tvoří příjemný estetický objekt ve většině domácností.⁴⁸

Svíčky mívaly nejčastěji fialovou barvu, která je považována za barvu adventu. Další velmi častou barvou byla růžová, a to podle roucha, které obléká pan farář při třetí adventní neděli. Adventní čas končí 24. prosincem, tedy Štědrým dnem a začínají vánoční svátky.⁴⁹

⁴⁸ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7, s. 96-99.

⁴⁹ PITROVÁ, Pavlína. *Český rok: lidové tradice a zvyky*. Praha: Fragment, 2016. ISBN 978-80-253-2709-8, s. 50.

Adventní čas je zvláštní svou předvánoční atmosférou, které podléhají i nevěřící. Lidé se v tomto období rádi zastaví ve shonu a projdou se vyzdobenými městy, navštíví výstavy betlémů nebo na předvánočních trzích ochutnají vánoční dobroty. S první adventní nedělí se na většině náměstí a návsiích rozsvítí vánoční stromy. Ukazuje se, že lidé mají potřebu zavádět nové tradice, a to nejen pro vlastní potěšení. Tradicí se už staly adventní koncerty a charitativní sbírky ve prospěch těch, kteří pomoc potřebují.⁵⁰

2.4.2. Svatý Mikuláš

Večer před svátkem svatého Mikuláše chodívá v ulicích měst a vesnic vlídný světec převlečený za biskupa s bílými vousy, vysokou čepicí a s berlou v ruce, doprovázený půvabným andělem a čertem s metlou, řetězy a pytle, postavou z většiny pohádek z dětství.

Postava Mikuláše bývá spojován s biskupem z Myry, který se narodil před rokem 300 našeho letopočtu. Stal se knězem a po smrti svých rodičů veškerý majetek rozdal chudým lidem. Vysvěcený biskup Mikuláš zemřel právě 6. prosince 327. Byl pohřben v katedrále a jeho hrob se stal poutním místem, které bylo velmi často vyhledáváno. V evropských zemích se traduje, že svatý Mikuláš je laskavý, dobrotivý, štědrý, chápající, rozdává radost, bohatství a štěstí. Mikuláš je patronem šťastných manželství i dívek toužících po vdavkách.

Svatý Mikuláš bývá nejvíce spojován s nadílkou, kdy jej doprovází čert a anděl. Tato trojice obchází hodné děti s košem plným dárků. Někde se Mikuláš nezjevoval a děti dárky nacházely ve vysokých botách nebo v punčoše za oknem. Oblíbeným pamlskem bývaly mikulášské stromečky a hubinky, které se dodnes na některých místech připravují, ale každá rodina si uchovává vlastní recept.⁵¹

2.4.3. Vánoce

Podle biblického příběhu se Ježíšek narodil v Betlémě, kam se vydali jeho matka Marie a otec Josef z Nazaretu poté, co římský císař poručil sčítání lidu a jejich majetku, kvůli vybírání daní. Každý se musel hlásit ve městě, ze kterého pocházel. V Betlémě té noci nebylo

⁵⁰ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 237.

⁵¹ TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8277-6, s. 93-96.

místo a jediné volné místo pro přespání bylo v salaši nedaleko městských bran. Právě tam Marie porodila syna Ježíška, kterého uložila do jesliček, které sloužily ke krmení dobytka.

O narození Ježíška se dozvěděli jako první pastýři, kterým zprávu o narození spasi-tele, zvěstoval anděl. Pastýři se ihned na cestu, poklonit se novému králi. Na cestu se vydali také tři mudrcové, kterým cestu ukazovala jasně zářící hvězda. Oni tři mudrcové byli Tři králové, kteří nesli Ježíškovi dary.

Vánoce začínaly Štědrým dnem. Někde se uvádí, že slovo Vánoce pochází z německého Weihnachten. Jinde zas, že pochází z oslav zimního slunovratu, který trval dvanáct nocí. Dvanáct nocí představovalo také dvanáct měsíců v roce a mělo dát název Vánocům. Říkávalo se „o dvanácti nocích“, což se časem zkomolilo a vzniklo „o vánocích“.⁵²

Štědrý den je dnem památky biblických prarodičů Evy a Adama. Donedávna byl v tradičním lidovém prostředí považován za polosvátek. Přes den probíhaly pracovní přípravy na štědrý večer a na nastávající svátky. Jednalo se o úklid domu, mytí všech členů rodiny, zaopatření všech zvířat. Tam, kde byla rozvinuta tradice betléma, se dokončovalo postavení celého seskupení a doplnění nových kusů. Šlo o významný osudový den, k němuž patřily magické praktiky, které se zaměřovali na příznivé ovlivnění následujícího období a na poznání budoucnosti. Proto veškeré práce v tento den, jako třeba pečení chleba, příprava jídel, stolování, péče o zvířata, měly obřadní význam. Vánoce začínaly nové období a dobrý začátek znamenal úspěch pro celý rok. Hranicí mezi pracovní částí dne a sváteční částí je zasednutí rodiny u štědrovečerního stolu po vysvitnutí první hvězdy. Teprve s příchodem večera se den mění na svátek.⁵³

Štědrý den až do druhé světové války začínal ráno poslední adventní mší. Přes den lidé drželi půst, a to tak, že nejedli vůbec, nebo jedli jen postní jídlo, čímž byla polévka, hubník nebo vánoční muzika. Rodiče svým dětem za půst slibovali zlaté prasátko, jinde děti strašili Perchtou, která obcházela domy a tvářila se, že dětem, které nedodržely půst, rozpáře břicho. Po štědrovečerní večeři lidé chodívali na půlnoční mši do kostela. Kostel býval pečlivě ukli-zený, slavnostně vyzdobený a stával v něm betlém. V kostele bylo vše laděné do bílé barvy,

⁵² BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 206-207.

⁵³ VEČERKOVÁ, Eva. *Obyčeje a slavnosti v české lidové kultuře*. Vyšehrad. Kulturní historie. ISBN 978-80-7429-627-7, s. 397-398.

kteřá představuje radost. Půlnoční mše bývala často zpívaná a zahajovala oslavy narození Páně.

Štědrovečerní stůl měl být plný všech druhů pokrmů, a proto se říkalo, že by štědrovečerní večeře měla mít devět chodů. Večeře se zahajovala kouskem chleba nebo oplatkou s medem, s česnekem nebo s bylinkami. Jako hlavní chod bývaly houbové nákypy, které známe jako hubník či kuba, kaše z různých luštěnin slazené medem a posypané strouhaným perníkem. Jedly se také husté polévky, omáčky, které byly nejčastěji s houbami, sušené ovoce nahrazovalo sladkosti a na závěr večera se jedla vánočka či koláče. Typickými nápoji bylo pivo, pálenka a později čaj nebo punč. Podle církevních pravidel se o štědrovečerní večeři nesmělo podávat maso ani alkohol. I tak se ale toto pravidlo porušovalo. Po druhé světové válce se jídelníček změnil a dnes je oblíbeným štědrovečerním pokrmem kapr, který byl původně postním jídlem. Ve větší míře se jako vánoční pokrm začal šířit až v 19. století. Z pečiva je dodnes velmi oblíbená vánočka a samozřejmostí je pečení vánočního cukroví.⁵⁴

O dárcích od Ježíška se v křesťanské tradici mluví jako o napodobování skutku tří králů, kteří přinesli dary malému Ježíškovi, nebo narození božího syna je chápáno jako dar Boha lidstvu. Předávání dárků bylo symbolem přátelství, lásky. Obdarovávali se také prosebníci a žebráci, protože se věřilo, že dárci bude odměněni. Nadělování dárků dětem se rozšířilo až v 19. století. Zpočátku se dárky kladly k betlému, později betlém nahradil vánoční stromček.

Vánoční strom, tak jak ho známe dnes, byl poprvé ustrojen v roce 1570 v Německu. Evropským zvykem se stromek stal až v 19. století, a to proto, že k němu měla katolická církev výhrady a nahlížela na něj jako na nekřesťanskou tradici. Po čase církev tuto tradici přijala a stromky se začaly stavět společně s betlémem i v kostelech. Po přijetí této tradice přišla církev i výkladem jeho symboliky. Ve vánočním stromku viděli rajský strom, ze kterého Eva utrhla jablko poznání. Proto také zavěšená jablka a ozdoby měly připomínat ono jablko a řezy zase hada, který Evu k utržení jablka navedl. Stálost zelené barvy jehličnanu je symbolem věčného života, který byl přislíben Ježíšem křesťanům. Hvězda na špičce stromku zastupovala betlémskou hvězdu a světýlka byly symbolem světla. Ozdobený stromček zůstával v domácnosti do příchodu Tří králů.⁵⁵

⁵⁴ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 47-48.

⁵⁵ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 265.

Štědrý den patřil, co se týče zvyků, k nejbohatším v roce. Nebylo ale možné, aby všichni konali všechny magické úkony. Rozdíl byl také spatřován v oblastech katolických a protestantských, či v okolí měst nebo venkova. Pověry, které byly spojené se štědrovečerní večeří, byly velmi důležité. Počet lidí, který seděl u stolu, nesměl být lichý a pokud rodina měla počet členů lichý, prostíralo se ještě pro jednoho hosta, který mohl být skutečný, ale také fiktivní. Někde se říkalo, že prázdné místo u stolu je pro posledního zemřelého člena rodiny. Štědrovečerní stůl se po večeři neuklízěl, a jídlo, které na něm zůstalo, se nechávalo pro opuštěné duše. Nesmělo se zametat, mlít mouka, mlátit obilí, vylévat voda, vynášet popel, příst, navíjet, tkát, šít a používat ostré předměty, to vše proto, aby se neublížilo duším. Někde byl zakázán i hlasitý hovor, smích a prudké vstávání od stolu, aby nebyl rušen klid zemřelých. Před večeří se všichni pomodlili, prosili o požehnání a děkovali za všechno dobré. Během večeře nesměl od stolu nikdo vstát, jinak by hrozilo, že rodina nezůstane spolu. Někde se na stůl umístily klasy z posledního snopu nebo dožínkový věnec, ošatka s plodinami, které se v tom roce z polí a zahrad sklidily, sklenice s medem a pod talíř se schovávaly mince nebo rybí šupiny. Domácí plodiny sloužily jako poděkování za úrodu a naději na úspěšnou sklizeň v příštím roce. Mnoho zvyků bylo spojováno s pečením chleba, později vánoček, koláčů

a obřadního pečiva. Hospodyně používaly jen mouku z vlastní úrody, do těsta přidávaly svěcenou vodu a při zadělávání těsta otíraly ruce o stromy, to proto, aby dobře plodily. Voda z nádoby na těsto se dávala krávám, aby dobře dojily. Pokud se pečivo nepovedlo nebo se připálilo, znamenalo to smrt, či jiné neštěstí v rodině. Drobky z pečiva se nechávaly jako lék proti nemocem, někde se dávaly dobytku nebo se vyhazovaly do ohně, popřípadě do studny, aby byla dobrá voda. Trochu se schovávalo jako úplatek hlodavcům, aby neničili obilí. Velmi známé byly věštby, které se konaly po štědrovečerní večeří. Rozkrajovala se jablka a pozorovalo se, zda jádro tvoří hvězda nebo křížek, na vodě se pouštěly skořápky ořechů se svíčkami, lilo se olovo, dívky házely botou ke dveřím, věštilo se z peří apod.⁵⁶

2.4.4. Silvestr a Nový rok

Poslední den v roce je zasvěcen památce papeže Silvestra I. O ctném Silvestrovi toho není příliš známo. Narodil se v Římě, v druhé polovině nebo koncem 3. století. 31. ledna 314 byl zvolen římským papežem. Bylo to po tom, co císař Konstantin I. povolil křesťanství. Silvestr I. se stal papežem poté, co skončilo kruté pronásledování křesťanů a začalo nové období

⁵⁶ VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3, s. 50-52.

s uznáváním křesťanské církve a víry. Tímto krokem došlo k významnému rozdělení dvou rozdílných světů, a oddělení minulosti budoucnosti. Tato událost se tak stala významným symbolem pro připomínání konce roku a začátku nového roku.

K poslednímu dnu v roce se nevztahují žádné křesťanské zvyky. Věřící navštěvovali kostel, děkovali za uplynulý rok a vstupovali tak do roku nového. Atmosféra klidného vstupu do nového roku se na některých místech uchovala dodnes. Na konec poslední bohoslužby v roce se lidé vydávají v poklidu z kostela na náměstí, kde zpívají děkovné písně, a poté se přesunou k místní faře, kde také zpívají. Teprve po požehnání pana faráře se všichni rozejdou do svých domovů nebo na společenská setkání, kde oslavují příchod nového roku.

Příchod Nového roku už od nepaměti v některých oblastech doprovázelo bujaré veselí. Na vesnicích chodily v černých šatech temné postavy, kterým se říkalo ometačky. Chodily do domů a třikrát ometly plotnu se slovy „*Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého*“⁵⁷, to proto, aby plotna dobře hrála a nic se na ní nepřipálilo nebo aby nepřišlo nic nezdravého. Hospodyňky ometačkám za jejich služby dávaly drobné peníze. Říkávalo se, že hospodyně nesmí přes silvestrovskou noc nechat sušit prádlo, protože by to do domu přineslo v novém roce smrt. Na Silvestra byl také speciální jídelníček, který se podobal tomu štědrovečernímu. V 19. století přišel zvyk, jíst o půlnoci kroupy, horký ovar a nastrouhaný křen s jablky pro přivolání štěstí.

Hodování v křesťanském světě začalo silvestrovské veselí doprovázet až na přelomu 19. a 20. století. Jedná se zejména o vydatné popíjení. Drobné sladké a slané speciality, obložené mísy, či chlebičky se staly tradicí. Bez sklenky sektu se neobejde půlnoční přípitek a pravidlem je také to, že na stole o půlnoci nesmí chybět horký ovar nebo pečené selátko pro štěstí a čočka, aby v domě byl dostatek peněz. Na Nový rok a ani na Silvestra se v jídelníčku nesmělo objevit nic, co by mělo peří, křídla nebo rychlé nohy. Bylo to proto, že by z domu mohlo utéct, či uletět štěstí a majetek.⁵⁸

⁵⁷ TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8277-6, s. 275-276.

⁵⁸ TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8277-6, s. 275-277.

Starým dobrým zvykem je rozesílání novoročních přání. První novoroční přání měly malovanou nebo veršovanou podobu a tvořili je učitelé pro své žáky. Jejich účelem bylo, naklonit si jejich prostřednictvím co nejvíce vlivných lidí. Později se nechávala přání tisknout. Novoročenky se přátelům a známým doručovaly osobně, později peníze, které byly z prodeje a z doručování těchto přání, byly použity na charitu. V současné době, tato papírová přání zčásti nahradila elektronická pošta, SMS zprávy či sociální sítě. Na novoročenkách se velmi často objevují dvě písmena – P.F. a číslo následujícího roku. Tato zkratka znamená Pour féliciter, což v překladu znamená Pro štěstí.⁵⁹

2.4.5. Tři králové

Doba vánoční končí právě 6. ledna, tedy v den svátku Tří králů. Tomuto dni se také říkálo Zjevení páně. Tento den se nesl ve znamení malých koledníků, kteří chodili převlečení za Tři krále. V těchto kostýmech obcházeli domácnosti, kde koledovali a žehnali domovům tím, že na dveře napsali počáteční písmena tří králů, tedy K+M+B a letopočet, posvěcenou křídou. Dříve chodívalo více králů a mezi nimi byly nejen děti, ale také dospělí. Mezi účastníky byli hlavně duchovní s ministranty a kostelníkem, ale také učitelé a jejich žáci.

Večer na Tři krále se předpovídala budoucnost. Pokud lidé chtěli vědět, kdo z nich zemře nejdříve, zapálili stejně velkou svíčku a komu shořela nejdříve, měl zemřít jako první. Podle stoupajícího kouře z těchto svíček se také dalo poznat, zda duše půjde do nebe nebo do pekla. Lidé také věřili, že pokud se někdo podívá přes vyražený smolný suk do světnice, uvidí toho, kdo ještě ten rok zemře. Pokud někdo připravil sedm hrnečků, kterými přiklopil – kousek uhlí, hřeben, peníz, figurku dítěte, prsten, kousek látky a chleba, mohl se dozvědět něco z budoucnosti. Ten, kdo odklopil hrneček, poznal podle předmětu, který byl pod ním ukrytý, co jej čeká. Peníz znamenal bohatství, hřeben nedostatek, prsten sňatek, látka cestování, figurka dítěte narození dítěte, chleba všeho dostatek a uhlí nemoc nebo smrt.⁶⁰

2.4.6. Masopust

Masopust je obdobím od svátků Tří králů do Popeleční středy, kterou začíná jarní půst křesťanů. Tento den je závislý na termínu Velikonoc. Může tedy být od poloviny února

⁵⁹ ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9, s. 10.

⁶⁰ BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7, s. 215-217.

do začátku března. Podle dne, na který připadla Popeleční středa, byl masopust buďto krátký nebo dlouhý. Masopustem byla nazývána postava, která byla maskována a vystupovala v lidových hrách a obyčejích. Na vesnicích a také ve městech je masopust obdobím tanečních zábav, bálů, obchůzek maškar a v časech, kdy se dralo peří a předlo, byl i časem společenských setkání. Masopust je také čas zabijaček, hodování, namlouvání a svateb, ale také rolníci se připravovali na práci na polích, která se týkala jara. Uvolněná zábava masopustu vyvrcholila poslední den před Popeleční středou, pro který jsou typické právě taneční zábavy, průvody různých masek a požívání sytých jídel a alkoholu.⁶¹

Významnou součástí masopustu je obchůzka, kdy průvod obchází dům od domu a přenáší dále poselství – plodnost, zdraví, prosperitu apod. Zásadní je, aby se obchůzkáři zastavili u každého domu a uzavřeli tak ochranný magický kruh pro celou obec. Masopustních tradic s obchůzkou je dnes už velmi málo. Dnes se koná převážně jen samotný masopust s průvodem a ukázkou masek. V domě, kde je v době masopustu držen smutek, se průvod sice zastaví, ale nehraje muzika a tanečníci před okny domu oběhnou tzv. „tiché kolečko“, podobně se tak koná před pomníky padlých na návších. Vyjadřuje se tak památka mrtvým předkům.⁶²

Třem závěrečným dnům, neděli, pondělku a úterku, patří hlavní oslavy masopustu. Těmto dnům se v různých regionech říkávalo ostatky, fašank či fašaňky. Neděli patřila již od odpoledne taneční zábavě, která trvala do noci, mnohdy až do rána. Tancování pokračovalo i v pondělí, ale to už bylo určeno jen některým skupinám, zpravidla pro vdané a ženaté. Hlavním dnem pro maškarády a masopustní veselí bylo úterý.

Na začátku masopustu se zvolili stárkové, což byli vůdčí osobnosti a ti museli od starosty vyžádat ostatkové právo, což znamenalo, že na tři dny byla vesnice pod stárkovskou pravomocí. Symbolem stárkovského práva byla šavle, která byla zdobená fábory a šátky. Tato šavle se obvykle o taneční zábavě zabodla v hospodě do trámu. V některých vesnicích si chasa volila výbor v čele s rychtářem, namísto stárka, a k němu pak konšely a sklepníky. Jeden z mládenců zastával roli drába a jeho znakem byla ferule, což byla velká, opentlená vařečka, kterou vyplácel různé provinilce.

⁶¹ VEČERKOVÁ, Eva. *Obyčeje a slavnosti v české lidové kultuře*. V Praze: Vyšehrad, 2015. Kulturní historie. ISBN 978-80-7429-627-7, s. 15.

⁶² LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7, s. 125

Masopustní masky mají řadu krajových i místních odlišností a variant. Masopustní obchůzky bývaly určeny jen pro mladé muže, chasníky, mladé ženáče a ženy a děti byly vyloučeny. Jinde bývalo zvykem, že svobodní se na důkaz své nevinnosti a nezkušenosti oblékali do „pěkných“ a „červených“ masek, a ženatí chodívali za maskary „škaredé“ a „černé“, které byly rozvernější. Někde průvod tvořily masky zvířat, laufřů (bežci), židů, maskary v uniformách, slaměných kostýmech a v ženských kostýmech. Většina průvodů měla hlavní postavy, což byl „masopust“ nebo „medvěd. Úlohou maskar bylo hlavně bavit a šprýmovat s přihlížejícími, vtipkovat a zapojit okolí do masopustních scének.

Masopustní průvod obcházel domy za zpěvu, tance a šprýmování s ostatkovým právem. Ve světnici nebo před domem předváděly maskary rozpustilé scénky. Na závěr popřály zdraví, plodnost a zdar v hospodářství a jako poděkování dostaly pohoštění – slaninu, koblihy, pití, ale také peníze. Na závěr obchůzky se pochovávala postava Masopusta, a to nejčastěji do sněhové závěje. Poté se pokračovala v hospodě, kam byl masopustní hrdina odvezen na káře. V některých lokalitách se popravoval kohout, beran či kozel, stejně jako tomu bylo při posvěcení. Večer se konala tancovačka v místní hospodě. Konec nastal ve chvíli, kdy ponocný odtroubil půlnoc, která dělila masopustní úterý od Popeleční středy. Tímto končila doba hodování, tancování a bujarých oslav. Nastal čas definitivně se rozloučit s masopustem a pochovat symbol muziky, kterým byla basa. Poté, co muzikanti dohráli, přivázal se na basu černý fábor a průvod vynesl basu z hospody ven. Skutečnou basu mohla zastupovat figurína vytvořená ze slámy. Tímto obřadem v některých místech definitivně skončil masopust a přišel čas půstu.

Ráno, na Popeleční středu lidé chodívali do kostela, kde přijali na čelo popelové znamení kříže, aby si uvědomili pomíjivost lidského života a začali se připravovat na největší křesťanské svátky – Velikonoce. Oslavami masopustu skončilo zimní období zemědělského roku a přicházeli první polní práce. Oráči vyjeli do polí a půda byla připravena na novou setbu.⁶³

„Všechno má svůj konec – a jelito dva.“⁶⁴

⁶³ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4, s. 313-323.

⁶⁴ MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4., s.323.

3. LOKÁLNÍ KULTURA A FINANCOVÁNÍ KULTURY

V této kapitole jsem definovala lokální kulturu a poté se zaměřila na to, jak je v obcích kultura financována.

3.1. Lokální kultura

Lokální kultura se odlišuje hlavně územní dimenzí. To znamená, jakou má spjatost a vázanost k určité lokalitě. Zemánek lokální kulturu definuje jako „stav kultury a jejích složek v prostorově omezeném rámci a čase“. Lokální kultuře můžeme přisoudit historickou spojitost, podmíněnost a také určitou míru autonomie.⁶⁵

Soukup zase lokální kulturu vysvětluje jako kulturně historický a geografický kulturní systém. Lokální kultura „fixuje fakt plurality kultur. Jeho základní gnoseologickou funkcí je vést hraniční čáru mezi odlišnými způsoby kulturní adaptace, které si v průběhu dějin vypracovaly historické pospolitosti obývající různé geografické regiony. Kultury lokální existují jako relativně autonomní, regionálně, časově i prostorově omezené kulturní systémy, které zahrnují artefakty, sociokulturní regulativy (obyčeje, mravy, zákony, tabu) a ideje typické pro členy určitého lokálního společenství. Z reflexe existence kultury lokální byl odvozen kulturní relativismus. Někdy se pojem kultura lokální používá jako synonymum místní kultury v úzkém pojetí regionálních specifik tzv. kulturního života.“⁶⁶

Lokální kultura je specifickou subkulturou relativně malých společenství a je tvořena hmotnými i nehmotnými prvky lokální kultury, folkloru, zvyklostí nebo kombinací znaků lidové a populární kultury. Typologicky ji lze odlišit podle místa výskytu na venkovskou a městskou lokální kulturu. Hlavní odlišností venkovské a městské lokální kultury je, že města působí jako kulturní centra a centra inovace, a jsou tak častěji ovlivňována globalizačními tlaky a populární kulturou. Na venkově má zase významnou roli kultura tradiční a lidová.⁶⁷

V lokální kultuře lze málokdy říci, zda je svátek či rituál zacílený jen na jednotlivce, rodinu nebo celou obec. Svatba či narození dítěte se neobejde bez zájmu širšího okolí, na

⁶⁵ ZEMÁNEK, Lukáš. *Lokální kultura v životě našeho venkova*. In: Geografie na cestách poznání. Sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PříF UK, Praha, 2003.

⁶⁶ SOUKUP, Václav. *Sociální a kulturní antropologie*. SLON, Praha, 1993

⁶⁷ PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-807-3573-478, s. 63

pohřeb také nechodí jen příbuzní, a proto se smuteční obřad stává více záležitostí celého společenství. Do života rodinného vstupují posvícení, obecní výročí, slavnost nebo i obyčejná neděle. Malé, ale i velké cykly toho, jak čas plyne, se vzájemně překrývají a jejich společný běh dává životu větší orientační rámec.

Důležitou roli, mimo přátelské rodinné či sousedské vztahy, hraje také náboženská pospolitost. V našem kulturním okruhu je spojená s lokálními tradicemi křesťanská víra. Její míra a rozsah obecného lokálního významu se v souvislosti s lokálními podmínkami a životním postojem místních obyvatel liší.

Zapomenout by se nemělo ani na činnost spolků, která mívá velký vliv na společenský život a bývá projevem a předpokladem existence občanské společnosti. Téměř každá lokální kultura má svůj hasičský sbor, myslivecké sdružení, rybáře, sokoly, fotbalisty apod., díky nimž by spolkový a veřejný život nejspíš neexistoval. Pak už jen záleží, zda se aktivity stanou pojítkem obecního společenství, nebo zda se společenský život rozpadne na nekomunikující části, v důsledku soupeření a neshod.

Mimo farářů, starostů, či vůdčích osob v zájmových spolcích se také klade důraz na obecní kronikáře. Nejstarší texty rámují část dějin, o které mají místní lidé přesnou představu. Často se říká, že v obci se píše kronika, až kam paměť sahá. Kronika bývá zpřítomněním určité části symbolického jádra kultury a lokální paměti. Písemný záznam o historii komunity nebo jednotlivých rodin je považován za symbol kontinuity. Pokud si kroniku přečteme, nemůžeme přehlédnout, že pozornost je věnována událostem a osobám místních dějin, které jsou klíčové k uchopení lokální totožnosti. Velmi často tyto významné identifikační vzory opakovaně připomínají průběh svátků a výjimečných výročí.⁶⁸

3.2 Financování kultury v obcích

V sektoru kultury obce přispívají např. na chod a investiční aktivity knihoven, kulturních zařízení, muzeí, na místní sdělovací prostředky a církve. Tyto výdaje mohou mít různou formu. Nejčastěji jsou to příspěvky na činnost příspěvkových organizací, účelové dotace a programy na podporu kultury obce. Podstatnou část všech veřejných výdajů na kulturu kryjí právě obce.

⁶⁸ KARLOVÁ, Jana. *Slavnosti a rituály jako zpráva o obrazu světa*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2013. ISBN 978-80-7465-076-5, s. 77-80.

Významným zdrojem zájmové činnosti a tělovýchovy jsou finanční prostředky pocházející z dotací, což jsou dle zákona o rozpočtových pravidlech:⁶⁹ - „ustanovení § 3 písmena a) se dotací rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Ustanovení § 2 dále stanovuje, že na peněžní prostředky státního rozpočtu (tedy i na dotace) není právní nárok, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak“ a dalších příjmů obce.⁷⁰ Těmi mohou být příjmy daňové, nedaňové a kapitálové.

Mezi daňové příjmy patří:⁷¹

- 1) daň z přidané hodnoty (DPH),
- 2) daň z příjmů právnických osob (DPPO),
- 3) daň z příjmů fyzických osob (DPFO),
- 4) daň z nemovitých věcí,
- 5) daň z hazardu, a
- 6) různé typy poplatků, zejména místní a správní poplatky.

Nedaňové příjmy se odvíjí od velikosti majetku a rozsahu vlastní činnosti. Jedná se tedy o příjmy z pronájmu, poskytování služeb či z prodeje zboží. Část těchto příjmů tvoří také přijaté sankční platby, splátky půjček, výnosy z finančního majetku a příjmy z prodeje neinvestičního majetku. Doplňkovým zdrojem jsou kapitálové příjmy. Ty jsou získány převážně prodejem dlouhodobého majetku.⁷²

Peníze z rozpočtu obvykle směřují na budování a rekonstrukce sportovních zařízení, pomáhají tělovýchovným jednotám a sportovním klubům s investicemi. Některé obce přebírají od sportovních organizací jejich zařízení, právě proto, aby mohla sloužit veřejnosti.⁷³

⁶⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

⁷⁰ Jak obce dbají o kulturu a tělovýchovu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2018, 3. 1. 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6746519>

⁷¹ Financování obcí v ČR – současný stav a další vývoj RUD a dotací. *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Triada, 2017, 18. 10. 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008

⁷² Financování obcí v ČR – současný stav a další vývoj RUD a dotací. *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Triada, 2017, 18. 10. 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008

⁷³ Jak obce dbají o kulturu a tělovýchovu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2018, 3. 1. 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6746519>

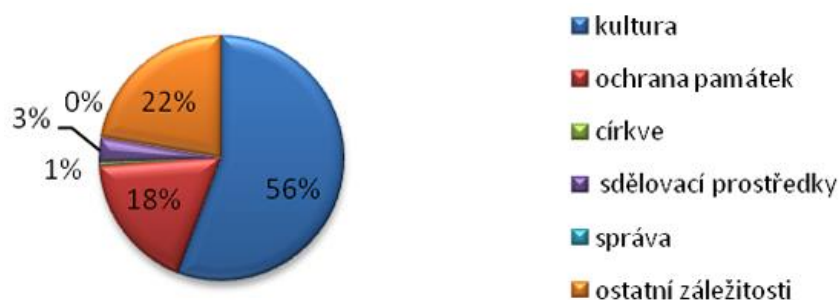
Výdaje obcí na kulturu nepředstavují hlavní složku v jejich výdajové politice. Celkové výdaje obcí (vyjma Prahy) v roce 2010 dosáhly výše 216,5 mld. Kč. Z čehož výdaje na kulturu a sdělovací prostředky tvořily 6,3 % z této částky, což bylo nejvíce za období let 2006-2010. Podíl těchto výdajů se pohyboval v rozmezí 5,3 % (2008) - 6,3 % (2010).⁷⁴

3.3. Struktura celkových výdajů obcí

Z celkových výdajů obcí na kulturu, církve a sdělovací prostředky převažovaly běžné výdaje. V roce 2008 byly běžné výdaje 83 % výdajů, v roce 2010 už jen 65 %. Z toho plyne, že kapitálové výdaje obcí na kulturu, církve a sdělovací prostředky se v těchto letech zvyšovaly rychleji než běžné výdaje.

Na obrázku 1 je možné vidět, které oblasti jsou ve výdajích obcí na kulturu, církve a sdělovací prostředky nejdůležitější.

Obr. 1: Struktura výdajů obcí na kulturu, církve a sdělovací prostředky v roce 2010

Zdroj: Ministerstvo financí, výpočty CCB-Czech Credit Bureau, a. s.

Více než polovinu výdajů obcí na kulturu, církve a sdělovací prostředky tvoří výdaje na kulturu. Největšího podílu ve sledovaném období tyto výdaje dosáhly v roce 2007 (téměř 60 %). V roce 2008 se podíl snížil (na 54 %) a v roce 2010 opět stoupl. Obce v roce 2010 vydaly na kulturu 7,6 mld. Kč.

Ostatní záležitosti v sektoru kultury, církví a sdělovacích prostředků zastupují druhou významnou část výdajů obcí s podílem, který byl v rozmezí od 20 % (2006) až po 23 % (2009).

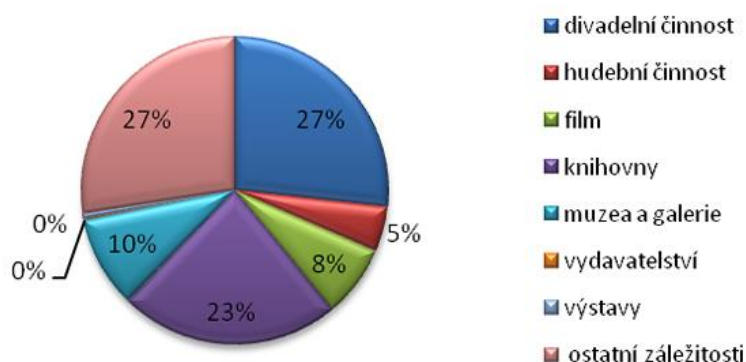
⁷⁴ Pamatují obce na kulturu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2012, 19. 3. 2012 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6533653>

V rámci ostatních činností v záležitostech kultury, církví a sdělovacích prostředků představují výraznou většinu výdaje na zájmovou činnost v kultuře. Podíl těchto výdajů se pohyboval kolem 80 %. Do této části patří hlavně výdaje na činnost kulturních domů. Přibližně jednu pětinu výdajů pak připadá na výdaje, které spadají pod „ostatní činnosti“. Jedná se o aktivity obce od pořádání společenských akcí, jako jsou plesy, poutě, posvícení, po oslavy výročí obce, vítání občánků či dary k životním výročím obyvatel.⁷⁵

3.4. Výdaje obcí na kulturu

Následující obrázek ukazuje strukturu výdajů obcí na kulturu v roce 2010.

Obr. 2: Struktura výdajů obcí na kulturu v roce 2010

Zdroj: Ministerstvo financí, výpočty CCB-Czech Credit Bureau, a. s.

Výdaje na ostatní záležitosti kultury měly nejvyšší podíl, a to 27,4 %. Od roku 2005 se jejich podíl mírně zvýšil. Mimo vedení obecní kroniky sem patří i podpora tanečních skupin, výdaje na pořádání besídek, setkávání rodáků, provoz hvězdáren a planetárií a další podobné aktivity. Srovnatelných výdajů dosáhla divadelní činnost, a to 26,7 %. Do této činnosti patří nejen předvádění divadelního umění všech žánrů, ale i pořádání festivalů, přehlídek, seminářů, tvůrčích dílen, provoz divadel a podpora ochotnických souborů.

⁷⁵ Pamatují obce na kulturu? Deník veřejné správy [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2012, 19. 3. 2012 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6533653>

3.5. Výdaje obcí podle velikosti

Celkový podíl výdajů na kulturu, církvě a sdělovací prostředky se v roce 2010 u obcí pohyboval od 4 % (u obcí s počtem obyvatel mezi 501–1000 a 1001–2000) až po 8 % (s počtem obyvatel nad 50 000).

V letech 2006–2010 výdaje na kulturu, církvě a sdělovací prostředky nejrychleji zvyšovaly u nejméně obydlených obcí (méně než 500 obyvatel), a to o 50 %. O něco menší nárůst (o 47 %) zaznamenaly obce s počtem obyvatel 2001–5000. Třetí nejvyšší nárůst byl u největších obcí s počtem více než 50 000 obyvatel.

Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích na kulturu, církvě a sdělovací prostředky byl nejvyšší v roce 2010, a to 47 % u obcí s obyvatelstvem mezi 2 001 až 5 000. Za ním se umístily obce s 501 – 1 000 a s 20 001 – 50 000 se stejným podílem 37 %. Nejnižší podíl, a to 27 % vykazaly obce s počtem obyvatel mezi 10 001 – 20 000.⁷⁶

3.6. Shrnutí

Nejvyšší výdaje na kulturu, církvě a sdělovací prostředky vykazaly obce s počtem obyvatel nad 50 000. Prvenství jim patří, i pokud jde o podíl těchto výdajů na celkových výdajích. Naopak obce s počtem obyvatel 501 – 1 000 a 1 001 – 5 000, mají nejnižší podíl.

Nejdůležitější pozici u nejmenších obcí mají výdaje na činnost místních kulturních domů, pořádání plesů, poutí, posvícení, oslavy výročí obce, vítání občánků a dary k životním výročím. Tento druh tvoří až polovinu rozpočtu na kulturu, církvě a sdělovací prostředky. Další 26 % rozpočtu na kulturu, církvě a sdělovací prostředky obce použijí na péči a ochranu památek, zachování movitých a nemovitých kulturních památek, místních pomníků, pamětních míst, kapliček apod. Třetí část tvoří 12 % rozpočtu na kulturu, církvě a sdělovací prostředky a jde na vedení obecní kroniky, pořádání kulturních akcí a slavností.⁷⁷

⁷⁶ Pamatují obce na kulturu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2012, 19. 3. 2012 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6533653>

⁷⁷ Pamatují obce na kulturu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2012, 19. 3. 2012 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6533653>

4. MIKROREGION RADNICKO

Celý název: Dobrovolný svazek obcí – Mikroregion Radnicko

Sídlo mikroregionu: Městský úřad Radnice, náměstí Kašpara Šternberka 363, PSČ 338 28

Předmětem činnosti jsou zejména činnosti dle § 50 odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích.⁷⁸

Mikroregion Radnicko je územím, kde své stopy zanechali již Keltové. Ti zde měli svá hradiště a těžili na těchto místech zlato. Nejstarší písemné zmínky o sídlech a obcích jsou z 10. a 11. století. Řeka Berounka v minulosti tvořila osu osídlení a dnes je nejvýznamnějším úkazem mikroregionu. U Berounky leží řada hradů, jako například hrad Libštejn.⁷⁹

Obr. 3: Zřícenina hradu Libštejn

Zdroj: kudyznudy.cz, online 2019

Na Radnicku a Břasku se začátkem 19. století začala vyvíjet velmi významná těžba černého uhlí spolu s doprovodným průmyslem, proto bylo území Radnicka významným střediskem průmyslové revoluce. V okolí Březiny se zase těžila železná ruda. A na řece Berounce lze nalézt i počátky nové energie, tedy elektřiny, ve vodní elektrárně Darová, která funguje od počátku 20. století dodnes.

⁷⁸ O mikroregionu. *Mikroregion Radnicko* [online]. Radnicko: Galileo Corporation, c2019, 4. 3. 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.radnicko.cz/mikroregion/>

⁷⁹ O mikroregionu. *Mikroregion Radnicko* [online]. Radnicko: Galileo Corporation, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.radnicko.cz/mikroregion/>

Radnicko také patřilo k centru národního obrození, a to díky osobám Jana z Hvězdy a Antonína Jaroslava Puchmajera. Nelze ani zapomenout na roli majitele radnického panství, významného botanika, paleontologa a spoluzakladatele Národního muzea v Praze – Kašpara Šterberka.

Radnicko bývalo průmyslovou oblastí, nyní je mikroregion oblastí spíše zemědělskou, kde jsou zachovány přírodní jevy, které lákají turisty. Na území Radnicka zasahuje také chráněná krajinná oblast Křivoklátsko, kraj spisovatele Oty Pavla. Velkou část území tvoří přírodní park Horní Berounka, tvořící vodácký uznávanou cestu. Okolí Berounky má stopy původní přírody, ale také stopy po počátcích průmyslu.

Obr. 4: Hlubinný důl Liewald

Zdroj: HRACHOVÁ, Hana, Karel MAŘÍK a Petr PRÁŠIL. *Radnicko na starých pohlednicích*. Hostivice: Baron, 2018. ISBN 978-80-88121-35-0.

Mikroregion Radnicko zaujímá rozlohu 192 km², tedy asi 33% plochy celého okresu Rokycany, s počtem obyvatel ca 7300. Hustota zalidnění je 38 obyvatel na 1 km², díky čemuž patří k nejméně zalidněným územím naší republiky. Největšími sídly mikroregionu jsou jádrové město Radnice a obec Břasy.⁸⁰

⁸⁰ O mikroregionu. *Mikroregion Radnicko* [online]. Radnicko: Galileo Corporation, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.radnicko.cz/mikroregion/>

Obr. 5: Mapa Radnicka

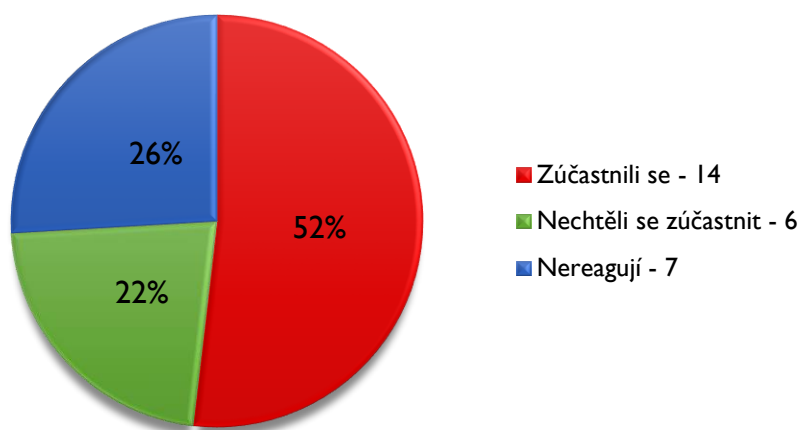
Zdroj: *Radnicko na starých pohlednicích* – HRACHOVÁ, Hana, Karel MAŘÍK a Petr PRÁŠIL. *Radnicko na starých pohlednicích*. Hostivice: Baron, 2018. ISBN 978-80-88121-35-0, s. 4.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části této bakalářské práce se věnuji konkrétně mikroregionu Radnicko. Prostřednictvím strukturovaného rozhovoru jsem uskutečnila výzkum, jehož cílem byla odpověď na výzkumnou otázku, „Jaké tradice a zvyky jsou dodržovány v obcích na Radnicku?“ Rozhovor se skládal ze šesti otázek, které jsem nejprve rozeslala na všech dvacet sedm obecních mailů. V tomto mailu jsem se zástupcům obcí představila a požádala je, zda by bylo možné na otázky odpovědět také formou mailu, či jestli by bylo možné, domluvit se na osobním setkání. Na tuto zprávu přišlo jen několik málo odpovědí, a tak jsem se rozhodla, že zástupce obcí oslovím telefonicky. S některými obcemi se mi nepodařilo navázat vůbec žádné spojení, někteří si přáli zaslat mail ještě jednou, část zástupců odpověděla rovnou po telefonu a s ostatními jsem si domluvila osobní setkání. Informace, které mi byly poskytnuty, jsem zpracovala v této části práce.

Do výzkumu se zapojilo ze sedmadvaceti celkem 14 obcí, 6 obcí nemělo zájem se výzkumu účastnit, a to zejména proto, že v obcích tradice nedodržují. S celkem 7 obcemi se mi nepodařilo spojit mailem ani telefonicky.

Obr. 6. Procentuální znázornění počtu zúčastněných obcí

Zdroj: Vlastní, 2019

5.1. Metodika výzkumu

Etnografický výzkum je nejvýznamnějším a nejčastěji využívaným druhem výzkumu v etnologii. Janeček jej definuje jako „*systematickou a metodickou přímou konfrontaci badatele se zkoumanou aktuální sociální a kulturní realitou se snahou co nejpřesněji zodpovědět*“

všechny jeho výzkumné otázky, s cílem co nejlépe pochopit tuto realitu, ale nezasahovat do ní svou přítomností.⁸¹

Rozhovory jsou tradiční a velmi využívanou metodou etnografického výzkumu. Badatel při jejich použití vstupuje do cílené interakce s etnografickým terénem neboli s nositeli etnografický dat – informátory.

Rozhovory rozlišujeme především podle menší či větší míry formalizace, podle způsobu vedení a někdy i podle povahy etnografických dat. Rozhovory dělíme na kvalitativní, kde se tážeme především po narativních, vysvětlujících datech, které souvisí se sociálním a kulturním kontextem etnografických dat, a kvantitativní, kde se tážeme po kvantifikovatelných datech.⁸²

Kvalitativní rozhovor je neformální a volněji strukturovaný, stejně tak je volněji prováděný. Pokud je to nutné, je možné některé otázky dokonce vynechat, kdežto u kvantitativního rozhovoru je potřeba vždy položit všechny kladené otázky. Kvalitativní rozhovory jsou laděny obecněji a informátor tak má volnější pole působnosti při odpovídání. U kvalitativně zaměřeného výzkumu je potřeba, detailnějších a významově bohatých odpovědí.

Základní strategií při vedení rozhovorů je zamezení přítomnosti osob, které by mohly působit rušivě, ujistit informátory, že při rozhovoru neexistují „dobré“ ani „špatné“ odpovědi, otázky formulovat vlastními slovy, tedy nečíst z papíru a informátorům ponechat dostatek času na odpověď. Badatel by se měl během rozhovoru vyhýbat osobním, společensky kontroverzním, problematickým a složitým otázkám, popřípadě otázkám, které by mohli informátoru pozornost odvést špatným směrem. Cílem je vytvořit důvěru mezi tazatelem a dotazovaným.⁸³

⁸¹ DOUŠEK, Roman. *Úvod do etnologického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6883-4, str. 11.

⁸² DOUŠEK, Roman. *Úvod do etnologického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6883-4, s. 81.

⁸³ DOUŠEK, Roman. *Úvod do etnologického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6883-4, s. 81-83.

5.2. Cíl výzkumu

Cílem kvalitativního výzkumu bylo zjistit od zástupců obcí mikroregionu Radnicko, jaké tradice se v obcích na Radnicku dodržují. Jaké tradice a zvyky sám dotazovaný pomáhá dodržovat a jakým způsobem. Kdo se těchto událostí účastní a jestli jsou to události důležité pro celou obec. Jak přistupuje k těmto událostem obec a jestli tyto akce také podporuje. Dalším cílem bylo zjistit, zda obce mají nějakou pro ně typickou tradici. Jaké tradice v obcích zanikly, jestli by bylo možné některé znovu obnovit a jestli na Radnicku existují nějaké nové tradice. Získané informace jsem následně přehledně zpracovala do tabulky, grafu a výsledky shrnula.

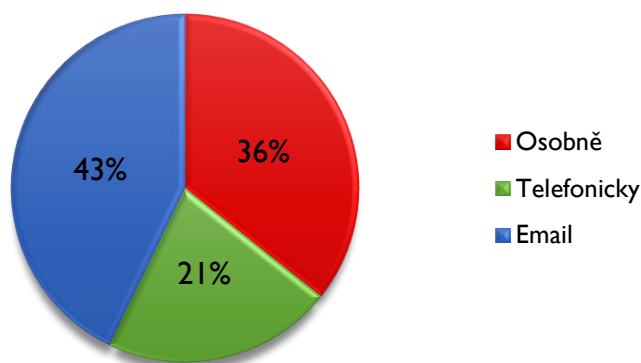
5.3. Výběr respondentů

Vzhledem k tomu, že se má bakalářská práce týká hlavně podpory tradic a zvyků na Radnicku, rozhodla jsem se oslovit zástupce všech obcí tohoto mikroregionu. Ve většině případů mi odpovědi poskytli přímo starostové obcí, výjimečně místostarostové a v jednom jediném případě matrikářka. Většina rozhovorů proběhla pomocí mailu, a to proto, že oslovení respondenti byli většinou časově vytížení a odpovědět pomocí mailu pro ně tak bylo snazším řešením. S ostatními respondenty rozhovor proběhl osobně nebo po telefonu.

Z oslovených obcí rozhovor poskytlo celkem 14 zástupců, 6 zástupců odmítlo rozhovor poskytnout, a to zejména proto, že v obci tradice nedodržují a zbylých 7 obcí na mail ani telefon nereagují.

Následující obrázek 4 znázorňuje, jaký způsob odpovědi zvolili respondenti, kteří se výzkumu zúčastnili.

Obr.7: Způsob odpovědi zvolený zástupci obcí

Zdroj: Vlastní, 2019

5.4. Lidové tradice a zvyky dodržované na Radnicku.

Mikroregion Radnicko je dle provedeného výzkumu poměrně bohatý na dodržování tradic po celý rok. Více než polovina respondentů zmínila Velikonoce. Většina obcí tento svátek slaví tradiční obchůzkou dětí, které chodí od domu k domu s koledou a od obyvatel za koledu dostávají barevná vajíčka či jinou odměnu. Starosta Lodl v rozhovoru zmínil, že Velikonoce v obci slaví obec společně.⁸⁴ U sousedů v obci Újezd u Svatého Kříže o Velikonocích pořádají velikonoční jarmark.⁸⁵

Obce na Radnicku dodržují také mezinárodní dny, jako je Den žen, Den matek a Den dětí. Mnohem tradičnější je dle provedeného výzkumu Den dětí, který se koná např. jako pohádkový les.

Obr. 8: Dětský den v Radnicích – poválečné období

Zdroj: Radnice v historické fotografii III.

⁸⁴ LODL, Pavel. – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

⁸⁵ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

Obr. 9: Pohádkový les – Újezd u Svatého Kříže

Zdroj: Obec – MANKOVÁ, Alena – Újezd u Svatého Kříže

Téměř každou obec na Radnicku v měsíci květnu zdobí vysoká máje, jejíž stavění doprovází posezení občanů u ohně. Méně častá je zde tradice pálení čarodějnic, tuto tradici v rozhovorech uvedli pouze tři zástupci obcí. Čarodějnice na Radnicku pálí jen na Břasích, Chlumu a v Újezdu u Svatého Kříže.⁸⁶ Staročeské máje jsou další tradicí, která je typická pro měsíc květen, méně typická už je ale pro tento mikroregion, protože s májovým průvodem se zde můžeme setkat pouze v Přívěticích, kde také pořádají májovou zábavu, a v Újezdu u Svatého Kříže, kde dle slov starostky tradici obnovili teprve před pár lety, a to sami mladší občané, ale také mládež z okolních vesnic.⁸⁷

⁸⁶ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; JONÁKOVÁ, Eva – místostarostka obce Chlum, 14. března 2019; MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

⁸⁷ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019; JUDLOVÁ, Marcela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

Obr. 10: Svazáci o májích

Zdroj: Radnice v historické fotografii III.

Obr. 11: Staročeské máje 2018 – Újezd u Svatého Kříže

Zdroj: MANKOVÁ, Alena – Újezd u Svatého Kříže

Radnice jako jediné v regionu pořádají v květnu Floriánské slavnosti, tedy slavnosti patrona hasičů.⁸⁸ Tradiční jsou ale pro některé obce hasičské soutěže. Další květnovou tradicí, která se dle výzkumu koná pouze v Břasích a v Přívěticích je Noc kostelů.⁸⁹

⁸⁸ ALTMAN, Jan – starosta města Radnic, 13. března 2019

⁸⁹ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; JUDLOVÁ, Marta - starostka obce Přívětic, 6. března 2019

V obci na Břasích se každý rok pořádá motokrosový závod, a to v části obce Kříže. V této obci jsou taky známé závody horských kol.⁹⁰ Podobnou a velmi netradiční akci pořádají ve Lhotce u Radnic, kde se letos v červnu bude konat podle slov starosty 13. možná dokonce 14. ročník traktoriády, což jsou závody traktorů, které jsou rozděleny do několika kategorií. Ještě déle se tu však pořádá tradiční fotbalový turnaj, který je zde dodržován už více než 40 let. V srpnu společně s obcí Kamenec pořádají sportovní den v údolí radnického potoka.⁹¹ Sportovní události se konají také na Břasích a v Újezdu u Svatého Kříže, kde aktivně zahajují nový rok, a to novoročním fotbálem, kde se proti sobě utkají mladí občané a dříve narození.⁹²

Obr. 12: Traktoriáda – Lhotka u Radnic

Zdroj: Lhotka u Radnic, online 2019

Poutě, slavnosti, hudební či divadelní festivaly jsou dalšími letními událostmi, které se zde odehrávají. V srpnu tradiční pouť ve Stupně navštěvují lidé z Břas a okolí, v kostele se o pouťové neděli koná mše a po ní probíhá povídání o tradicích poutí.⁹³ Tradiční pouť dodržují také v obci Chlum.⁹⁴ V Radnicích se lidé mohou těšit na Divadelní festival pro děti Dráček, Radnické kulturní slavnosti či hudební festival – Radnické sedlo.⁹⁵ Další slavnosti, které lze

⁹⁰ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

⁹¹ LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

⁹² HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy 4. března 2019; MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

⁹³ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy 4. března 2019

⁹⁴ JONÁKOVÁ, Eva – místostarostka obce Chlum, 14. března 2019

⁹⁵ ALTMAN, Jan – starosta města Radnic, 13. března 2019

na Radnicku navštívit jsou Liblínské slavnosti, které jsou doprovázeny pouťovými atrakcemi, stánkovým prodejem a různými vystoupeními.⁹⁶

Ani podzimní tradice nejsou na Radnicku opomíjeny. Jsou zde dodržována posvícení a Halloween, který se na Břasích koná jako lampionový průvod, ve Lhotce u Radnic vyřezávají dýně a v Újezdu u Svatého Kříže pořádají akci s lampionovým průvodem pro děti.⁹⁷ V Němčovicích se pořádá Staročeský jarmark a také Svatomartinský průvod.⁹⁸ V Újezdu u Svatého kříže zase pořádají slavnosti vína, tedy vinobraní a nezapomínají ani na příjezd svatého Martina.⁹⁹ I v Přívěticích myslí na svatého Martina a v souvislosti s tímto svátkem pořádají Svatomartinskou bohoslužbu, Posvícenskou zábavu a Pěknou hodinku.¹⁰⁰

Více než polovinu oslovených obcí navštěvuje svatá trojice, tedy čert a anděl v čele s Mikulášem. Téměř všechny obce Radnicka nezapomínají na adventní čas, kterým si krátí čekání na Štědrý den. V obcích se rozsvěčují vánoční stromy, které po celé Vánoce zdobí obec. V tento vánoční čas se také pořádají vánoční koncerty v místních kostelech, někde se tvoří ruční ozdoby, věnce a jiné vánoční výrobky při tvořivých dílničkách. Na Břasích se v době adventu dokonce zpívají koledy s rozhlasem a v únoru v obci chodí Tři králové, jejichž koledování je spojené s charitativní akcí.¹⁰¹

⁹⁶ LALÁKOVÁ, Ester. – starostka městyse Liblín, 15. března 2019

⁹⁷ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019; MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

⁹⁸ FERSCHMANN, Karel – starosta obce Němčovice, 15. března 2019

⁹⁹ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

¹⁰⁰ JUDLOVÁ, Marecela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

¹⁰¹ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

Obr. 13: Vánoční koncert Stupno 2018

Zdroj: HRICOVÁ, Marta – Obec Břasy

Více než Májový průvod se zde koná Masopustní průvod masek. V Kříších a Vranovicích (části obce Břasy) tento průvod masek obnovily místní spolky.¹⁰² I Liblín obnovil Masopust, ale dle slov starostky jej nedodržují úplně přesně, protože Masopust se zde koná později, než by měl.¹⁰³ Masopust je obnoven také v Újezdu u Svatého Kříže.¹⁰⁴ S průvodem masek se lze setkat také v Radnicích a Němčovicích.¹⁰⁵ V Bujesilech a ve Lhotce u Radnic si zase dopřávají vepřové hody.¹⁰⁶

¹⁰² HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹⁰³ LALÁKOVÁ, Ester – starostka městyse Liblín, 15. března 2019

¹⁰⁴ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

¹⁰⁵ ALTMAN, Jan – starosta města Radnic, 13. března 2019; FERSCHMANN, Karelo – starosta obce Němčovice, 15. března 2019

¹⁰⁶ MALEČEK, Vladimír – místostarosta obce Bujesily, 5. března 2019; Pavel Lodl – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

Obr. 14: Masopustní průvod obcí Němčovice 1963

Zdroj: BATĚK, František, Hana HRACHLOVÁ a Petr PRÁŠIL. Rokycansko na starých pohlednicích. 2. vydání. Hostivice: Baron, 2007. ISBN 978-80-86914-00-8.

Obr. 15: Masopust Radnice 2019

Zdroj: Muzeum Josefa Hyláka, online 2019

Tradiční plesy zmínil starosta obce Skomelno, kde se pořádá hasičský a sokolský ples.¹⁰⁷ Plesy se dle přiloženého přehledu akcí konají také na Břasích a ve Lhotce u Radnic si myslivci pořádají taneční zábavu nazývanou Hubertská zábava.¹⁰⁸

Některé obce na Radnicku v průběhu roku pořádají společné procházky, některé jsou i komentované a ve Lhotce u Radnic si dokonce pořídili obecní vůz, který používají na výlety, které pořádají mimo obec.¹⁰⁹

Jako poslední uváděnou tradicí jsou různá historická výročí. Na Břasích se konají vzpomínkové akty, v obci Chlum kladou při výročích k pamětním deskám věnce a rozsvěcují svíčky, v této obci také jako jediní zvoní umíráček, dnes už tedy jen z CD, a to v případě, že v obci zemře její občan či chalupář. Obec Chomle pořádá pietní akt u příležitosti výročí katastrofy na dole Ferdinand.¹¹⁰

5.5. Dodržování tradic a zvyků ze strany respondentů

Téměř všichni respondenti, kteří se výzkumu zúčastnili se na dodržování tradic podílí organizačně, protože organizace těchto akcí je v rukách obecního zastupitelstva, jehož jsou součástí. Stejně tak se těchto událostí v obcích také účastní.

Paní Hricová navíc uvedla, že i doma dodržuje Vánoční či Velikonoční zvyky.¹¹¹ Stejně tak se v rozhovoru zmínil starosta obce Březina, že ještě nedávno chodil s dětmi o Velikonocích po vsi koledovat.¹¹² Podle slov místostarosty Malečka by v Bujesilech vše

¹⁰⁷ RICHTR, Martin – starosta obce Skomelno, 14. března 2019

¹⁰⁸ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

¹⁰⁹ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019; TOMÁŠKOVÁ, Jana – starostka obce Chomle, 9. března 2019

¹¹⁰ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; JONÁKOVÁ, Eva – místostarostka obce Chlum, 14. března 2019; TOMÁŠKOVÁ, Jana – starostka obce Chomle, 9. března 2019

¹¹¹ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹¹² AUBRECHT, Radek – starosta obce Březina, 13. března 2019

zaniklo, kdyby nebylo samovolné vůle zastupitelů.¹¹³ V Přívěticích starostka tradice podporuje také tak, že na akce připravuje občerstvení, plakáty a fotí.¹¹⁴ Naopak starosta obce Skomelno se zatím do dodržování tradic nijak nezapojuje, protože se do obce teprve nedávno přistěhoval.¹¹⁵

5.6. Účastníci a pořadatelé tradic a zvyků

Tradice, které jsou na Radnicku pořádány, hojně navštěvují všichni obyvatelé, ale také chataři z příslušných obcí a některé tradice rádi podpoří svou účastí i v sousedních obcích. Například Liblínských slavností se účastní kolem 1500 lidí.¹¹⁶

Nejen tradice, ale veškeré události v obcích většinou pořádá obec. Téměř v každém rozhovoru jsou zmíněny místní spolky, které mají na těchto akcích velké zásluhy. Jsou zejména sbory dobrovolných hasičů, sokolové či sportovní kluby. Obec Břasy má pro tyto účely zvolenou také kulturní komisi obce a Újezd u Svatého kříže má založen spolek Přátelé svačácké kultury.¹¹⁷ Při pořádání některých tradic je také zapotřebí spolupráce občanů. Pro tuto příležitost ve Lhotce u Radnic pořádají obecní brigády, které jsou dobrovolné a někdy placené.¹¹⁸

¹¹³ MALEČEK, Vladimír – místostarosta obce Bujesily, 5. března 2019

¹¹⁴ JUDLOVÁ, Marcela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

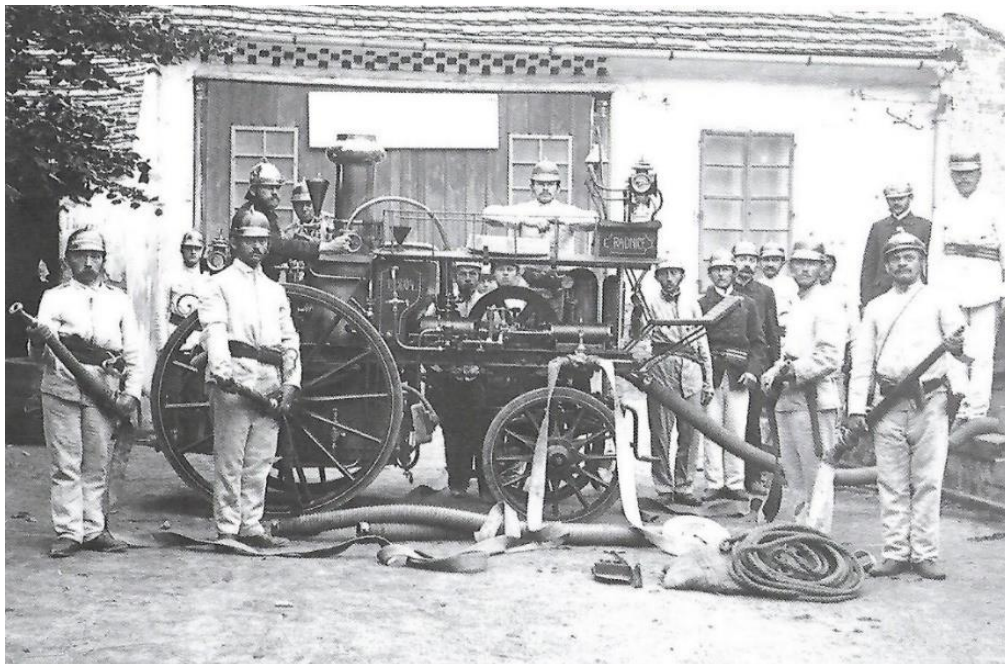
¹¹⁵ RICHTR, Martin – starosta obce Skomelno, 14. března 2019

¹¹⁶ Laláková, Ester. – starostka městyse Liblín, 15. března 2019

¹¹⁷ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019; MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

¹¹⁸ LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

Obr. 16: Mužstvo při parní stříkačce

Zdroj: Radnice v letech 1912–1913 Josef Hylák

Obr. 17: Sbor dobrovolných hasičů Břasy

Zdroj: KOČKA, Radek – SDH Břasy

Veškeré události, které jsou v obcích pořádány jsou pro ně také důležité. O tomto faktu svědčí velký zájem nejen místních obyvatel, ale také hostů z okolních vsí, což zmiňují i někteří respondenti. Pro Bezděkov a Přívětice jsou tradice důležité hlavně proto, že setkávání spoluobčanů přispívá k dobrým vztahům mezi sousedy.¹¹⁹ Němčovice považují za důležité do tradic zapojovat mladé generace.¹²⁰ Velmi hezky se k důležitosti tradic a zvyků vyjádřila paní Hricová. „*Všechny akce, které připomínají tradice a zvyky mají, podle nás, dost vysokou důležitost, a to zejména pro ty nejmladší, protože na nich bude především, aby zachovali to hezké, co nám předchozí generace zanechaly.*“¹²¹

5.7. Přispívání obcí – samosprávy

Pro uskutečnění jakýchkoliv událostí, tedy i tradic, v obcích, jsou velmi důležité finance. Právě proto, všichni zástupci, kteří se výzkumu zúčastnili ve čtvrté otázce, zmínili finanční pomoc. Výjimkou je však obec Bušovice, kde ve své režii mají pouze rozsvěcení vánočního stromu.¹²² Více než polovina obcí přispívá k pořádání tradic také organizačně, tedy mají v režii veškeré přípravy. Obec Břasy poskytuje svým spolkům dotace a v obecním rozpočtu mají část financí, které jsou určeny právě na kulturu.¹²³ Finanční prostředky místním spolkům poskytují také v obci Skomelno.¹²⁴ Neméně důležitou součástí jakýchkoliv akcí, jsou prostory pro uskutečnění. Právě tuto část zajišťují některé obce, které poskytují obecní prostory zdarma. Na Liblíně a v Přívěticích zajišťují také materiální stránku, tedy poskytují plakáty, různé dárkové balíčky (např. na mikulášskou nadílku), občerstvení, dárky apod.¹²⁵

5.8. Typické tradice pro Radnicko

Dle provedeného výzkumu byla pátá otázka pro respondenty nejnáročnější. Někteří proto odpověď na tuto otázku vynechali. Většina respondentů, která odpověděla, odpověděla pouze na část otázky, tedy na to, jaká tradice je typická pro jejich obec.

¹¹⁹ KESL, Miloš – starosta obce Bezděkov, 13. března 2019; JUDLOVÁ, Marcela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

¹²⁰ FERSCHMANN, Karel – starosta obce Němčovice, 15. března 2019

¹²¹ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹²² PTÁK, Luboš – starosta obce Bušovice – 12. března 2019

¹²³ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹²⁴ RICHTR, Martin – starosta obce Skomelno, 14. března 2019

¹²⁵ LALÁKOVÁ, Ester. – starostka městyse Liblín, 15. března 2019; TOMÁŠKOVÁ, Jana – starostka obce Chomle, 9. března 2019

Na Břasích uvedli jako typickou tradici Svatovavříneckou pouť ve Stupně, která se zde koná již od existence původního kostela ze 14 století. I ten byl zasvěcen svatému Vavřinci. Stupenská farnost měla 7 000 obyvatel a pouti zde bývaly velké a scházeli se zde lidé i z velmi vzdálených míst.¹²⁶ V Bujesilech za svou typickou tradici považují PRD CUP, což je dle slov místostarosty Malečka hasičská soutěž.¹²⁷ Velmi zajímavou tradici uvedla starostka obce Chomle, která v odpovědi zmínila oslavy důlního neštěstí na dole Ferdinand. V roce 2017 zde proběhl pietní akt u příležitosti 80. výročí katastrofy.¹²⁸ Starosta ze Lhoty u Radnic je dle své odpovědi velmi pyšný na místní traktoriádu a fotbalový turnaj, který taky jmenoval jako typické pro obec.¹²⁹ Liblínské slavnosti uvedla starostka Laláková, která doplnila, že slavnosti jsou specifické také proto, že se zde každoročně koná koncert velmi známé zpěvačky Heleny Vondráčkové, která je patronkou místního Domova sociálních služeb.¹³⁰ V Němčovicích jsou zase hrdí na Masopust a podzimní jarmark.¹³¹ Velmi dlouho historii má Martinské posvícení v Přívěticích. Martinské posvícení zde slavila již maminka (nar. 1931) starostky. Za tradiční zde také považují kostel sv. Martina, který byl vystaven v letech 1357-1359 a byl původně kostelem farním.¹³² Podobně jako na Liblíně, i v Radnicích považují Radnické kulturní slavnosti za typické pro město. Jsou to slavnosti, které zde trvají tři dny a prezentují všechny činné spolky v Radnicích.¹³³ A poslední obcí, která má svou typickou tradici, je Újezd u Svatého Kříže, kde se pyšní svými Svatomartinskými slavnostmi.¹³⁴

Která tradice je typická celkově pro Radnicko lze zjistit z odpovědí respondentů na první otázku. Dle přiložené tabulky z tohoto výzkumu vychází jako nečastější tradice dodržované v mikroregionu Radnicko vánoční tradice, které zmínilo ze 14 dotazovaných 12 zástupců. Jedná se ve většině případech o rozsvěcení vánočního stromečku či zpívání koled. Další tradice, která je dle provedeného výzkumu pro Radnicko typická, je stavění máje. Tuto tradici v květnu nevynechá 10 obcí ze 14 dotazovaných.

¹²⁶ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹²⁷ MALEČEK, Vladimír – místostarosta obce Bujesily, 5. března 2019

¹²⁸ TOMÁŠKOVÁ, Jana – starostka obce Chomle, 9. března 2019

¹²⁹ LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

¹³⁰ LALÁKOVÁ, Ester – starostka městyse Liblín, 15. března 2019

¹³¹ FERSCHMANN, Karel – starosta obce Němčovice, 15. března 2019

¹³² JUDLOVÁ, Marcela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

¹³³ ALTMAN, Jan – starosta města Radnic, 13. března 2019

¹³⁴ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

5.9. Zaniklé a nové tradice a zvyky na Radnicku

Jsou tradice, které se kdysi v obcích dodržovaly a následně zanikly, pak jsou tradice, které si lidé znovu obnovily a přichází se i s tradicemi novými. Na Břasích se před 8 lety zapojili k mezinárodní tradici Noc kostelů, spolky zde už tradičně pořádají Pohádkový les či Noc duchů a novou tradicí je také Noc s Andrsenem, což je mezinárodní akce, která se koná v místní knihovně.¹³⁵

Starosta obce Březina zmínil, že zaniklé máje – průvod s koňským spřežením a zábavy v hostinci, by jistě obnovit šly, ale bohužel dnešní mládež nemá o tyto tradice zájem, totožný názor má také starosta Radnic – pan Altman.¹³⁶ V Bujesilech by se rádi pokusily obnovit zaniklý Masopust, kdežto v obci Chlum jsou rádi za tradice, které se zde daří po svých předcích udržet a o nových či o obnovení mají a dožínek neuvažují.¹³⁷

Na Chomli o zaniklých akcích nemají žádné informace, ale nově zde tvoří s dětmi např. vánoční ozdoby nebo dárky ke Dni matek.¹³⁸ Z finančních důvodů ve Lhotce u Radnic zanikla tradiční pouť a posvícení.¹³⁹ V roce 2007 na Liblíně obnovili po 40 letech zaniklý masopust, měli zde také divadelní spolek, který také zanikl. Jako novou tradici uvedla starostka Laláková Vánoce v létě, ke kterým ona sama byla velmi skeptická, ale nakonec je s touto akcí spokojená, a proto v ní na Liblíně budou nadále pokračovat.¹⁴⁰

Již dávno zanikla pouť v Přívěticích, dle slov starostky by dnes šla ale obnovit jen těžko. Mají zde ale nový zvyk, kterým je Svatomartinská bohoslužba, která je spojena s Martinským posvícením. Letos se bude konat již 9. bohoslužba a poslední 2 roky je tento zvyk spojen i s posvěcením zrestaurovaného oltáře a kazatelny. Velmi zajímavým a novým zvykem je v Přívěticích Posezení u příležitosti svátku matek. Toto posezení je vždy spojené s přednáškou, která bývá s cestovatelským tématem – o vzdálených zemích, jako např. Keňa, Nepál, Peru

¹³⁵ HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy, 4. března 2019

¹³⁶ AUBRECHT, Radek – starosta obce Březina, 13. března 2019, ALTMAN, Jan – starosta města Radnic, 13. března 2019

¹³⁷ MALEČEK, Vladimír – místostarosta obce Bujesily, 5. března 2019; JONÁKOVÁ, EVA – místostarostka obce Chlum, 14. března

¹³⁸ TOMÁŠKOVÁ, Jana – starostka obce Chomle, 9. března 2019

¹³⁹ LODL, Pavel – starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019

¹⁴⁰ LALÁKOVÁ, Ester. – starostka městysu Liblín, 15. března 2019

nebo s ochutnávkou moravských vín a s hudbou. Nově zde také začali o Vánocích rozsvěcet vánoční stromek, zpívat koledy apod.¹⁴¹

O obnovení posvícenských tradic, zvyků a příjezd sv. Martina na bílém koni, se pokouší v Němčovicích.¹⁴² Zaniklá pouť byla velmi populární tradicí v Újezdu u Svatého Kříže. Nyní zde mají obnoven nejen Masopust, ale také Staročeské Máje. Obec je také velmi bohatá na nové tradice, protože se zde přes léto koná spousta nových akcí.¹⁴³

¹⁴¹ JUDLOVÁ, Marcela - starostka obce Přívětice, 6. března 2019

¹⁴² FERSCHMANN, Karel – starosta obce Němčovice, 15. března 2019

¹⁴³ MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019

ZÁVĚR

Z výzkumu provedeného ve 14 obcích mikroregionu Radnicko vyplývá, že mezi nejčastěji dodržované zvyky a tradice na Radnicku patří tradice spojené s církevním kalendářem. Naprostá většina obcí dodržuje nějaký zvyk typický pro Advent a Vánoce (rozsvěcení vánočního stromu, mikulášská obchůzka, zpívání koled, Tři králové). Často byly zmiňovány také Velikonoce, které jsou v obcích dodržovány alespoň tradiční obchůzkou dětí s pomlázkami, tak jako ve většině naší republiky. Typické pro západní Čechy je stavění máje, které je doprovázeno večerním posezením u ohně. Tuto tradici stále udržuje 10 ze 14 oslovených obcí, ve dvou obcích se dokonce stále koná tradiční májový průvod. Mnohem méně časté je pálení čarodějnic, které v jiných regionech stavění májky vytlačuje.

Z tradičních zvyků se dále dodržují masopustní průvody, které jsou dokonce v několika obcích obnovovány, i když ne ve zcela tradiční podobě a ve správném termínu. V několika obcích se s hrdostí udržují tradiční poutě a posvícení. V obci Chlum při úmrtí občana či chalupáře zvoní umíráček, který se ovšem pouští již pouze z CD.

Provedené rozhovory jasně dokazují, že upadající lidové zvyky jsou v mnoha obcích nahrazovány novými. Jde často o sportovní události jako fotbalové turnaje, cyklistika apod., mezi nové tradice ale patří také traktoriáda, Vánoce v létě nebo pohádkový les a další podobné akce pro děti. Obce se také připojují k oslavám mezinárodních dnů (MDŽ, Den dětí) nebo k celostátním festivalům (Noc kostelů). Obce připomínají výjimečné události z vlastní historie, v Chomli například pořádají pietní akt u příležitosti tragédie na dole Ferdinand.

Tradice a zvyky často pořádají a financují právě obce. Ještě důležitější jsou však místní spolky, například hasičské sbory a sokolové, anebo aktivní skupiny a jednotlivci, protože právě oni organizují většinu těchto akcí. V každé obci je ovšem situace jiná – někde je právě obecní úřad pořadatelem většiny událostí, jinde obec pouze pomáhá. Mezi nejčastější formy podpory patří dotace na provoz spolků, někdy také materiální pomoc při pořádání akcí, a velmi často zapůjčení prostor pro pořádání akcí. Ideální pro zachování a udržování tradic je rozhodně situace, kdy obce a spolky postupují ve vzájemné spolupráci. Pak lze tvrdit, že zvyky a tradice, spojené s venkovem, z těchto obcí hned tak nezmizí.

RESUMÉ

This bachelor thesis is devoted to the theme: „Support to the customs and traditions on Radnicko“

In the first chapter of this work are generally explained the basic concepts of culture, traditions, customs and folklore. The second chapter is focused on the specific traditions that are followed in the Czech villages. These traditions are divided into four seasons, i.e. spring, summer, fall, winter, and depending on in which season did the tradition take place. 63 rif63s explained the importance of these traditions, what is the course, what customs are observed when underway and what is their history. The next chapter is devoted to the local culture and the fourth chapter is devoted to the topic of financing culture. In the last chapter of the theoretical part are the informations about the microregion Radnicko.

The practical part concerns only microregion Radnicko. With representatives of the municipalities of the microregion I conducted interviews, where they answered six questions. From them you can learn what traditions are followed on the Radnicku, how they are promoted, who are these events involved, what the traditions are for Radnicko typical 63 rif63s the municipality introduced some new traditions In the introduction of this section is it explained how the talks have going on.

At the conclusion of the work are summarized all the identified information about the traditions and customs of the Radnicko and are used here the photos as from the present so from the history of traditions in the mikroregion Radnicko.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje:

BATĚK, František, Hana HRACHLOVÁ a Petr PRÁŠIL. *Rokycansko na starých pohlednicích*. 2. vydání. Hostivice: Baron, 2007. ISBN 978-80-86914-00-8

BESTAJOVSKÝ, Martin. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*. 2. souborné vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1974-7

BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK, ed. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1712-1

DOUŠEK, Roman. *Úvod do etnologického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6883-4

HRACHOVÁ, Hana, Karel MAŘÍK a Petr PRÁŠIL. *Radnicko na starých pohlednicích*. Hostivice: Baron, 2018. ISBN 978-80-88121-35-0.

KRATOCHVÍLOVÁ, Alena, ed. *Radnice v historické fotografii III*. Radnice, 2015.

KRATOCHVÍLOVÁ, Alena a René KELLER, ed. *Radnice v letech 1912-193 Josef Hylák*. Radnice, 2008.

KRUPKOVÁ, Jaroslava. *Tradice a Etnografie: K úloze tradice ve vývoji kultury*. Praha: Karolinum, 1991.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7

Malý etnologický slovník. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011. ISBN 978-8087261-70-5

MOTLOVÁ, Milada. *Český rok od jara do zimy*. V Praze: Fortuna Libri, 2010. ISBN 978-80-7321-522-4

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY. *Letniční zvyky a obyčeje*. Strážnice, 2014. ISBN 978-80-87261-96-5

PATERKO, Ladislava. *Naše tradice*. Praha: L. Sůvová, 2013. ISBN 978-80-905531-0-1.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-807-3573-478

PITROVÁ, Pavlína. *Český rok: lidové tradice a zvyky*. Praha: Fragment, 2016. ISBN 978-80-253-2709-8

SOUKUP, Václav. *Sociální a kulturní antropologie*. SLON, Praha, 1993

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9

TOUFAR, Pavel. *Český rok na vsi a ve městě: [české a moravské zvyky, svátky, tradice, pověry, pranostiky, zábava, radost z vaření a jídla, tajemné příběhy a dávné legendy]*. Třebíč: Akcent, 2004. ISBN 80-726-8276-8

TRNKOVÁ, Klára. *Devatero kvítí: jarní a letní obyčeje naší babičky*. 2. souborné vyd. Praha: Studio trnka, 2010. Edice naší babičky. ISBN 978-80-87209-52-3

VAVŘINOVÁ, Valburga. *Abeceda Vánoc*. Praha: Krásná paní, 2010. Modrá hlava. ISBN 978-80-86713-69-4

VEČERKOVÁ, Eva. *Obyčeje a slavnosti v české lidové kultuře*. V Praze: Vyšehrad, 2015. Kulturní historie. ISBN 978-80-7429-627-7

VONDRUŠKOVÁ, Alena. *Český lidový a církevní rok*. Brno: MOBA, 2015. ISBN 978-80-243-6761-3.

ZEMÁNEK, Lukáš. *Lokální kultura v životě našeho venkova*. In: Geografie na cestách poznání. Sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 2003.

Elektronické zdroje:

Financování obcí v ČR – současný stav a další vývoj RUD a dotací. *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Triada, 2017, 18. 10. 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: denik.obce.cz/clanek.asp?id=6743008

Hrad Libštejn – osamělý hrádek [online]. CzechTourism, c2019 [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Hrad-Libstejn.aspx>

Jak obce dbají o kulturu a tělovýchovu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2018, 3. 1. 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6746519>

Kultura. *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. hlavní editor: Zdeněk R. Nešpor, [2018], 10.11.2018 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kultura>

O mikroregionu. *Mikroregion Radnicko* [online]. Radnicko: Galileo Corporation, c2019, 4. 3. 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.radnicko.cz/mikroregion/>

Pamatují obce na kulturu? *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Ing. Věra Kameníčková, CSc., 2012, 19. 3. 2012 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6533653>

Traktoriáda [online]. Lhotka u Radnic: Galileo Corporation, 2015 [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: Lhotka u Radnic – Oficiální stránky obce

Zákony:

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

Ostatní:

HRICOVÁ, Marta – matrikářka obce Břasy – fotografie

MANKOVÁ, Alena – starostka obce Újezd u Svatého Kříže – fotografie

Muzeum Josefa Hyláka, Radnice – fotografie

KOČKA, Radek – SDH Břasy – fotografie

Seznam obrázků:

Obr. 1: Struktura výdajů obcí na kulturu, církev a sdělovací prostředky v roce 2010

Obr. 2: Struktura výdajů obcí na kulturu v roce 2010

Obr. 3: Zřícenina hradu Libštejn

Obr. 4: Hlubinný důl Liewald

Obr. 5: Mapa Radnicka

Obr. 6: Procentuální znázornění počtu zúčastněných obcí

Obr. 7: Způsob odpovědi zvolený zástupci obcí

Obr. 8: Dětský den v Radnicích – poválečné období

Obr. 9: Pohádkový les – Újezd u Svatého Kříže

Obr. 10: Svazáci o májích

Obr. 11: Staročeské máje 2018 – Újezd u Svatého Kříže

Obr. 12: Traktoriáda – Lhotka u Radnic

Obr. 13: Vánoční koncert – Stupno 2018

Obr. 14: Masopustní průvod obcí Němčovice 1963

Obr. 15: Masopust – Radnice 2019

Obr. 16: Mužstvo při parní stříkačce

Obr. 17: Sbor dobrovolných hasičů Břasy

Seznam respondentů:

ALTMAN, Jan. starosta města Radnice, 13. března 2019, e-mail

AUBRECHT, Radek. starosta obce Březina, 13. března 2019, e-mail

FERSCHMANN, Karel. starosta obce Němčovice, 4. března 2019, e-mail

HRICOVÁ, Marta. matrikářka obce Břasy, 15. března 2019, osobně

JONÁKOVÁ, Eva. místostarostka obce Chlum, 14. března 2019, telefonicky

JUDLOVÁ, Marcela. Starostka obce Přívětice, 6. března 2019, osobně

KESL, Miloš. starosta obce Bezděkov, 13. března 2019, telefonicky

LALÁKOVÁ, Ester. starostka městyse Liblín, 15. března 2019, osobně

LODL, Pavel. starosta obce Lhotka u Radnic, 11. března 2019, osobně

MALEČEK, Vladimír. místostarosta obce Bujesily, 5. března 2019, e-mail

MANKOVÁ, Alena. starostka obce Újezd u Svatého Kříže, 6. března 2019, osobně

PTÁK, Luboš. starosta obce Bušovice, 12. března 2019, e-mail

RICHTER, Martin. starosta obce Skomelno, 14. března 2019, e-mail

TOMÁŠKOVÁ, Jana. starostka obce Chomle, 9. března 2019, osobně

PŘÍLOHY

1. Otázky z rozhovoru:

- 1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?
- 2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?
- 3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?
- 4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?
- 5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?
- 6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

2. Rozhovory:

• **Bezděkov – Miloš Kesl – starosta – telefonicky**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Jelikož jsme malou obcí, moc tradic tady nedodržujeme. Každý rok na návsi stavíme májku a posedíme u ohně, v červnu pořádáme Den dětí a na Vánoce opět na návsi společně s občany rozsvěcujeme vánoční stromeček.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Pomáhám jako organizátor, jelikož tyto akce pořádá hlavně zastupitelstvo.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Jak už jsem řekl, na pořádání se podílí hlavně zastupitelstvo obce, ale je potřeba i pomoc našich spoluobčanů. Například u stavby májky, na to jsou potřeba silní chlapi. Až na výjimky se akcí

účastní hlavně naši občané. A ačkoliv moc akcí nepořádáme, důležité pro nás jsou, a to hlavně z důvodu udržování dobrých vztahů mezi našimi občany.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Ano, obec na akce přispívá finančně a jak už jsem říkal, převážně obec tyto akce organizuje.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Že by pro naši obec byla nějaká tradice typická, to si nemyslím, ale máme náves hned u hlavní silnice, takže naše májka a vánoční stromeček se jen tak přehlédnout nedají.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

-

- **Břasy – Marta Hricová – matrikářka – osobně** – součástí rozhovoru je plán akcí na rok 2018 (s. 86-87)

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Od jara do zimy se snažíme organizovat akce, které by připomínaly lidové tradice, a to zejména nejmladší generaci. Stačí nahlédnout do přehledu akcí, který obec každý rok připravuje a také rozesílá do všech domácností. Začíná se s „Tříkrálovým koledováním“, v současné době zejména spojené s charitativními akcemi. V Kříších a Vranovicích obnovily místní spolky Masopustní průvody – od domu k domu s muzikou a zpěvem, jako příprava na 40denní postní období před Velikonocemi. Velikonoční obcházení vsi je tradiční a probíhá ve všech částech obce. Letos proběhne ve stupenském kostele komentovaná procházka kolem nově opravené křížové cesty, je to hlavní církevní svátek. Stavění máje je samozřejmostí, hned po pálení čarodějnic, poslední dubnový den. Definitivně se tak vyžene zima a přivítá nové jaro – nový život. Letos poprvé bychom chtěli vyzkoušet Svatojánskou noc, která připadá na 24. června a je spojena s oslavou Slunovratu. (Děvčata pouštějí po vodě věnečky z kvítí, rozkvétá zlaté kapradí a na paloucích tančí víly – ale to je zatím ve stádiu hodně raných příprav). Srpen patří tradičním poutím, které neznamenají jen kolotoče a houpačky, ale jsou to vlastně jmeniny kostela, proto se u nás pouť koná po 10. srpnu, po svátku sv. Vavřince. Naše kulturní komise už několikrát pořádala o pouťové neděli v kostele po mši povídání

o tradicích poutí. Trochu opomíjené je posvícení, kterým by se mělo připomínat vysvěcení kostela, to si ale zajišťuje farnost – v našich obcích se pozná jen podle zvýšené spotřeby máku a tvarohu na koláče ☺. Pak už se blíží Advent, čtyřtýdenní čekání na Vánoce. I ten se snaží naše kulturní komise co nejvíce přiblížit, a to jak ve spolupráci s farností, přednáškou o významu Adventu, tak populárnějším způsobem, a to třeba jarmarkem s tvořivými dílnami k výrobě dekorací. Vánoční zvyky a tradice dodržujeme všichni. Kulturní komise zajišťuje Zpívání koled s rozhlasem, a to každým rokem, v okolních částech obce se zpívá u místních kapliček a vyvrcholení je Vánoční zpívání o Štědrém dnu ve stupenském kostele. Zvykům a tradicím se také už po osmé věnujeme o Noci kostelů. Každoročně se zde připomínají lidové zvyky, a to i s názornými ukázkami.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Určitě, jako asi hodně lidí. S dětmi chodíme hodovat o Velikonocích, ve čtvrtek před Velikonocemi se chodíme pocákat proudící vodou, na Vánoce házíme pantoflem a dáváme šupinu pod talíř, aby se peníze držely v domě, věšíme jmelí nad vchod a necháváme jej celý rok pro štěstí, 4. prosince stříháme Barborky a pečlivě se o ně staráme, aby vykvetly, je toho víc.

A jako zaměstnankyně obecního úřadu hodně pomáhám s organizací.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Hodně akcí pořádá přímo kulturní komise Obce Břasy. Zbytek spolky, zejména Sokol, SSK Stupno, hasiči.... Vzhledem k tomu, že jsou na malých obcích většinou všichni občané zapojeni do všech spolků, účastní se téměř všichni všeho. Všechny akce, které připomínají tradice a zvyky mají, podle nás, dost vysokou důležitost, a to zejména pro ty nejmladší, protože na nich bude především, aby zachovali to hezké, co nám předchozí generace zanechaly.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obec přispívá značně na všechny uvedené akce. Poskytuje dotace spolkům a v rozpočtu jsou finanční prostředky na kulturu. Navíc podporuje činnost i zapůjčováním obecních objektů zdarma. Stejně tak farnost zapůjčuje kostel ke konání slavností. Takže přístup samosprávy je u nás příkladný.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Břasy a okolí byly vždycky průmyslovou oblastí. Tedy žádná velká romantika, spíše chudší kraj, kde se dost těžce pracovalo. Napadá mne ale jeden příklad, a to je Svatovavřínecká pouť ve Stupně, která se konala už za existence původního kostela, který byl také sv. Vavřinci zasvěcený a který byl ze 14 století. Jen stupenská farnost měla tedy 7 000 obyvatel, pouti bývaly velké a ve Stupně se scházeli poutníci i z hodně vzdálených míst. Takže bych asi jmenovala tradici poutí.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Nově jsme se před osmi lety připojili k mezinárodní Noci kostelů.

Spolky pořádají pár let například už tradičně Pohádkový les a Noc duchů.

V knihovně už několik let probíhá Noc s Andersenem, což je také mezinárodní akce.

- **Březina – Radek Aubrecht – starosta– e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

V naší obci dodržujeme stavění májky, Velikonoce, kdy chodí děti po obci a koledují. Poslední červnový víkend pořádáme dětský den. Před Štědrým dnem rozsvěcujeme obecní jedli a pořádáme vánoční tvoření, kde si zájemci zejména z řad obyvatel mohou vyzkoušet výrobu věnců, popř. různých vánočních ozdob.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Osobně jsem donedávna chodil s dětmi koledovat a účastním se samozřejmě všech společenských akcí.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde událost důležitou pro celou obec?

V naší obci se na pořádání jednotlivých akcí, zájezdů, turnajů v nohejbale a dalších aktivit podílí zejména členové Spolku Březina 2003 z.s., dále pak náš fotbalový klub AFK Březina a samozřejmě obec Březina, zejména po finanční stránce.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Samozřejmě.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

-

6) Které tradice ve Vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Máje. Průvod za koňským spřežením, zábavy v hostinci. Tyto tradice by jistě obnovit šly, ale dnešní mládež nemá zájem.

• **Bujesily – Vladimír Maleček – místostarosta – e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Vepřové hody, stavění máje, tradiční hasičská soutěž, rozsvícení vánočního stroměčku.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Všechny, bez naší samovolné aktivity by vše zaniklo, připravujeme společně od a do z.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Vždy dobrovolní hasiči, účastní se místní občané ale i hosté, z čehož vyplývá, že jde o události nejen pro celou obec, ale i ostatní obce.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Vedení obce bez nároku na odměnu vše ve volném čase pořádá a realizuje. Obec se účastní i finančně.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Bujesilský PRD CUP – hasičská soutěž, tradice pro Radnicko budete muset analyzovat sama z tohoto dotazníku.

6) Které tradice ve Vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Např. masopust, který zároveň přemýšlíme, že se pokusíme obnovit.

- **Bušovice – Mgr. Luboš Pták – starosta – e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Ohledně tradic mohou říci, že v našich obcích (Bušovice, Sedlecko, Štěpáň) se dodržují pouze Velikonoce, stavění májky a adventní čas – Mikuláš a rozsvěcení vánočního stromu.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

-

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Všech akcí se zúčastňují téměř stejní občané.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obec na akce nijak nepřispívá. Jediné, co je v režii obce je rozsvěcení vánočního stromu.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

-

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

-

- **Chlum – Eva Jonáková – místostarostka – telefonicky**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Určitě všichni dodržujeme oslavu Vánoc, Velikonoc, děti chodí na pomlázku, drží se u nás pouti a posvícení. Scházíme se na oslavu čarodějnic, dne dětí, Svátku matek, na první adventní neděli rozsvěcujeme vánoční stromek a zpíváme koledy, chodí u nás Mikuláš (děti se sejdou

v restauraci a přijde "obecní" Mikuláš). Pokud zemře občan obce či "chalupář" zvoníme umíráček (teď již jen z CD). Při výročích klademe věnce k pamětním deskám (konce 1. sv. války, legionářům), pravidelně rozsvěcujeme svíčky.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

-

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Vzhledem k tomu, že nás není ani 50, zapojujeme se společně buď pod hlavičkou obce, nebo SDH, nebo Chlumských čarodějek (uskupení místních žen).

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obec pomáhá se vším, i finančně na většinu akcí přispívá.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

-

6) Které tradice ve Vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Slavily se dříve máje, dožínky. Nové zvyky nemáme, jsme rádi, když se nám daří udržovat ty po našich předcích.

- **Chomle – Mgr. Jana Tomášková – starostka – osobně**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

V naší obci zpravidla dodržujeme Mikuláše, Velikonoce, Den matek a Májku. A dále je naším zvykem společná procházka na Štědrý den a novoroční procházka.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Všechny tyto akce organizuje zastupitelstvo obce, které zajišťuje prostory, občerstvení, potřebné pomůcky/materiál (na tvoření pro děti, např. na dárečky pro maminky u příležitosti dne

matek

nebo na tvoření ozdob na vánoční stromček). Tyto tradice podporujeme i finančně.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Jak už jsem zmiňovala, na pořádání těchto akcí se podílí obec. Naše akce jsou určeny hlavně pro naše obyvatele, kteří se jich pravidelně účastní.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Vše je v režii obce.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Naše obec (i Vejvanov) je specifická oslavami důlního neštěstí na dole Ferdinand. V roce 2017 proběhla pietní akce u příležitosti 80. výročí katastrofy.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Ohledně zaniklých tradic bohužel nemám žádné informace. Nové akce, které obec organizovala jsou různá tvoření s dětmi, např. vánoční ozdoby, dárky ke Dni matek (ty jsou teprve naplánované).

- **Lhotka u Radnic – Pavel Lodl – starosta – osobně**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

V naší obci pořádáme už asi 13. možná dokonce 14. ročník Traktoriády, tuto akci pořádáme každý rok v červnu a jedná se o závody různých typů traktorů v kategoriích domácí výroba a tovární výroba, frézy, pionýři a ostatní.

Dále pořádáme každoročně v červenci fotbalový turnaj, tato tradice se tu drží už asi 42 možná 45 let. Letos jsme obnovili tradici MDŽ. Na Vánoce rozsvěčíme vánoční stromček a připravujeme pro děti mikulášskou nadílku, při které děti říkají básničky.

V obci máme speciální obecní vůz, který používáme na akce mimo obec. Takže v únoru jezdíme třeba na bowling do Kralovic nebo jezdíme na různé výlety.

Klasicky připravujeme májku s posezením. Velikonoce tu slaví taky obec společně a většinou to dopadá tak, že v úterý nemůže nikdo do práce.

Teď jsme trochu omezili Den dětí, ale rádi bychom se k němu zase vrátili.

Pořádáme také sportovní den. Je to akce, která se koná vždy v srpnu, ve spolupráci s Kamenem. Tento den se koná v údolí radnického potoka, promítáme zde filmy a hrajeme na kytaru.

Místo posvícení jsem zavedli Vítání podzimu a v tento den se konají vepřové hody.

V listopadu nově vyřezáváme dýně a myslivecký spolek pořádá Hubertskou zábavu, což je taneční zábava.

Na závěr roku pořádáme silvestrovský pochod a večer máme posezení s občerstvením, které si připravují sami občané, v kulturním domě.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Pokud mi to zdraví dovolí, tak pomáhám vždy a všude. Ještě stále jsem u dobrovolných hasičů, jako velitel sboru.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Pořádáme obecní brigády. Některé jsou placené, některé jsou dobrovolné. Pak samozřejmě pomáhají naše spolky – Sbor dobrovolných hasičů a dříve jsme tu měli i svaz žen, ale ten už zanikl. A my jako zastupitelstvo.

Účastní se většinou naši občané, ale těch větších akcí, jako Traktoriáda a fotbalový turnaj, se účastní i široká veřejnost.

Tak určitě jsou to pro nás důležité události.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obec pomáhá hlavně finančně, platíme vodu, zajišťujeme veřejné WC na akce apod. Ale například

u pořádání Traktoriády je potřeba, aby pomohla celá obec. Organizace této události je opravdu náročná.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Naše obec je v okolí známá hlavně díky Traktoriádě a fotbalovému turnaji, takže ty bych asi řekl.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Tradice, které u nás zanikly jsou posvícení a pouť, a to zejména z finančních důvodů.

- **Liblín – Ester Laláková, DiS. – starostka – osobně**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

U nás těch tradic moc nedodržujeme, ale něco málo pořádáme. Máme tu obnovený Masopust, který nepořádáme ve správném termínu, ale trochu později. Jako skoro ve všech obcích asi, stavíme májku, ale Máje u nás neděláme. Velikonoce, to je taková klasika, děti chodí po obci s pomlázkou

a koledují. Co asi můžu zmínit jako tradici, jsou Liblínské slavnosti, které se konají v létě a doprovázejí je pouťové atrakce, stánkový prodej a různá vystoupení. Každý rok tu máme taky Den s hasiči, koná se u nás také Noc kostelů, Mikulášská nadílka nebo o Vánocích vánoční koncert.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Pomáhám s organizací a s přípravami všech akcí.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Na pořádání těchto akcí se podílí zastupitelstvo obce, sbor dobrovolných hasičů Liblín, pak také místní spolek žen, který tu máme a občas je zapotřebí i pomoc jednotlivých občanů.

Akcí se účastní hlavně naši občané, ale i lidé z okolí (hlavně na Liblínské slavnosti, to tu máme i 1500 lidí). Všechny události jsou podle mě pro obec důležité.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Vedení obce je v tomto ohledu velmi aktivní. Pomáháme hlavně finančně, například platíme hudbu, reprodukci, ..., na Mikulášskou nadílku kupujeme balíčky pro všechny děti, tiskneme plakáty apod., takže se vlastně staráme o materiální zajištění.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Pro nás jsou typické určitě naše Liblínské slavnosti. Specifické jsou tím, že součástí je každý rok koncert velmi známe zpěvačky, která je patronkou našeho Domova sociálních služeb, Heleny Vondráčkové.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Jak už jsem říkala, tak zanikl Masopust, který jsme tedy, tuším v roce 2007, po 40 letech znovu obnovili. Měli jsme tu také Divadelní spolek.

Těmi novějšími jsou určitě slavnosti, a ještě máme vlastně Vánoce v létě, k těm jsem zprvu byla velmi skeptická, protože si myslím, že Vánoce jsou prostě v zimě, a tak by to mělo být. Nakonec jsem ráda, že jsme to zkusili a budeme v této tradici nadále pokračovat.

- **Němčovice – Karel Ferschmann – starosta – e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Masopust, Staročeský jarmark, Svatomartinský průvod, Posvícení, Vánoce (zpěv koled u vánočního stromu).

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Výše uvedené všechny, obec se finančně podílí na jejich udržování a organizaci.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Ano, je to důležité pro obec, pro zapojení mladé generace, pro kterou se to stává přirozenou záležitostí, zapojují se hasiči, sportovní kluby, chalupáři i jednotlivci.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Ano, odpověď v bodu 2).

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Masopustní veselí a podzimní jarmarky.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Zkousíme znovuobnovit především posvícenské tradice a zvyky, příjezd sv. Martina na bílém koni (násl. husa, mladé víno atd.).

- **Přivětice – Ing. Marcela Judlová – e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Máje – stavění májky, průvod obcí a májová zábava

Martinské posvícení – Svatomartinská bohoslužba, Posvícenská zábava, Pěkná hodinka

Mikulášská nadílka

Rozsvícení vánočního stromku v obci

Posezení u příležitosti svátku matek

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Rozsvícení vánočního stromku v obci

Posezení u příležitosti svátku matek

Pomáhám připravovat občerstvení, připravuji plakáty, fotím

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

SDH (Sbor dobrovolných hasičů) Přívětice – organizuje Máje, Martinské posvícení, pomáhají při přípravě obecního vánočního stromku.

Obec Přívětice – organizuje Posezení u příležitosti svátku matek, Mikulášskou nadílku, rozsvícení vánočního stromku

Všech akcí se zúčastňují občané obce a chalupáři. Akce jsou důležité pro setkávání občanů. Všechny akce, které vedou ke sblížení občanů i chalupářů, k tomu, že se potkají ve veřejném prostoru, že si popovídají jsou velmi důležité pro společenský život v obci. V dnešní době jsou lidé většinou doma, čas tráví u TV apod. moc se nesetkávají. Je pěkné vidět, jak se účast na akcí každoročně zvyšuje.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Vedení obce všechny akce podporuje finančně, podílí se na organizaci a zúčastňuje se pravidelně všech akcí.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Martinské posvícení – jeho tradice sahá do historie. Mně je 54 let a posvícení se zde slaví, co si pamatuji a podle vyprávění maminky (nar. 1931) se zde slaví už dávno. Tradiční je proto, že v naší obci je kostel sv. Martina, který byl vystaven v letech 1357-1359, byl původně farním kostelem. Dnes je kostel v majetku obce a obec se o něj stará a opravuje ho.

V dřívějších dobách se posvícení v naší obci tzv. drželo od pátku do úterý.

V pátek se v domácnostech pekly posvícenské koláče, v sobotu se připravovalo vše na slavnostní nedělní oběd – Martinská husa nechyběla na žádném stole. V neděli večer byla Posvícenská muzika v místním sále. V pondělí pak probíhala tzv. Pěkná hodinka – od 9:00 h. se scházeli občané (především muži) v místním hostinci, kde hrála hudba, jedlo se a pilo se. Večer pak byla na sále Pěkná muzika – zábava, kde se tančilo a zpívalo až do časných ranních hodin. V úterý šel do práce jen málokdo.

V dnešní době (cca od poloviny 90. let min. st.) se Posvícenská muzika přesunula na sobotu a Pěkná hodinka od 9:00 h. ráno se v hostinci dodržuje v pondělí stále, jen večerní muzika už není.

Martinské posvícení v naší obci bylo a stále je vyhlášené i v okolních obcích.

6) Které tradice ve Vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Zřejmě zanikla pout', ale to již dávno, nepamatuji se, že by se v obci držela, asi obnovit by šla těžko.

Novým zvykem, který je spojen s Martinským posvícením, je Svatomartinská bohoslužba v našem kostele, která se koná vždy v pátek před posvícením. Tato bohoslužba se letos bude konat již 9. rokem a poslední 2 roky byla spojena s posvěcením zrestaurovaného oltáře a kazatelny. Mezi nové zvyky, které se ujaly a občané se na ně těší je Posezení u příležitosti svátku matek, které vždy spojíme s nějakou přednáškou – většinou cestovatelskou – o vzdálených zemích (Keňa, Nepál, Peru), nebo s ochutnávkou moravských vín, s hudbou apod. ...

Dalším novým zvykem, je rozsvícení vánočního stromku, se zpíváním koled, s popíjením svařeného vína a požíváním perníčků.

- **Radnice – Ing. Jan Altman – starosta – e-mail**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Masopust (únor) /organizátor spolek florbalistů COBRA /

Floriánské slavnosti (květen) /dobrovolní hasiči/

Divadelní festival pro děti Dráček (květen) / divadelní ochotníci/

Radnické kulturní slavnosti (červen) /město, škola a všechny činné spolky ve městě/

Radnické sedlo (červenec) /spolek SNOB /

Rozsvícení vánočního stromu (prosinec) /město/

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Spoluorganizací všech akcí.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Viz bod 1), Akcí se účastní nejen místní, ale i občané z celého Radnicka. Události jsou pro město jistě důležité.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Pomáhá spoluorganizací, zajišťuje prostory a spolufinancuje.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Radnické kulturní slavnosti – neboť tyto jsou třídní a prezentují oslavu všech činných spolků v Radnicích.

Mezi typické tradice, dle mého názoru, patří v menších obcích Máje, Pálení čarodějnic a Floriánské slavnosti.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Zanikly Máje – možná by tyto šly obnovit, avšak mladá generace má jiné zájmy.

• **Skomelno – Martin Richtr – starosta – telefonicky**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Tradiční plesy (Sokolský a Hasičský).

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Zatím žádné, přistěhoval jsem se do Skomelna v roce 2016.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Jsou to zástupci Hasičů a Sokola

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obecní úřad finančně přispívá na provoz hasičům a Sokolům.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Typická tradice jsou právě tyto plesy, které se pořádají každoročně. Bohužel nemohu říci, jaké tradice jsou specifické pro tento region, jelikož tady bydlím necelé 3 roky.

6) Které tradice ve Vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Tady opět Vám nemohu dát relevantní informace, nebydlím zde dlouho.

- **Újezd u Svatého Kříže – Alena Manková – starostka – osobně**

1) Jaké lidové zvyky a tradice se dodržují ve Vaší obci?

Ve Svatáku jsme teprve nedávno obnovili únorový masopust, o Velikonocích po vsi chodí děti koledovat s pomlázkou, také pořádáme velikonoční jarmark. Už dlouho se tu drží Pálení čarodějnic a u mladých oblíbená májka. Naši mladší občané, ale vlastně i sousedi z okolních vesnic, protože mladých občanů tu nemáme tolik, zde obnovili Máje. Přes léto pořádáme na místním koupališti téměř ob víkend akce nejen pro děti, ale i pro dospělé (např. Vánoce v létě, fotbalový turnaj, závody netradičních plavidel, pohádkový les, rozloučení s prázdninami na královském dvoře, Bradavice s Harrym Potterem ve Svatáku, vodnická škola, piráti ve Svatáku apod., takových akcí je opravdu hodně). Na podzim pořádáme vinobraní, Halloween – lampionový průvod, Svatomartinské slavnosti. A v zimě je to Mikulášská nadílka, rozsvěcování vánočního stromku, zpívání v kostele, a na Nový rok už tradiční novoroční fotbálek, kdy proti sobě nastoupí mladí občané a dříve narození, jak my říkáme.

2) Jaké tradice a zvyky Vy sám/sama pomáháte dodržovat? Jakým způsobem?

Já sama pomáhám s organizací všech událostí v naší obci a když to čas dovolí, i se jich ráda účastním.

3) Kdo – jaké skupiny a jednotlivci – se podílejí na pořádání těchto akcí? Kdo se jich účastní? Jde o událost důležitou pro celou obec?

Na pořádání se samozřejmě podílí obec, ale největší zásluhu na těchto akcích má spolek Přátelé svatácké kultury a klub důchodců.

Účastní se naši občané, chataři, ale hlavně lidé z okolních vesnic.

4) Jaký je přístup vedení obce – samosprávy? Jakým způsobem přispívá k jejich uskutečnění? Pomáhá také finančně?

Obec akce podporuje finančně a také pracovní, to znamená, že naši zaměstnanci například připravují prostory na tyto události.

5) Jaká tradice je podle Vás typická právě pro Vaši obec? V čem je specifická? Jaké tradice jsou typické pro Radnicko/Rokycansko?

Za sebe si troufám říct, že pro Svat'ák jsou typické Svatomartinské slavnosti. A pro Radnicko? Možná Masopusty.

6) Které tradice ve vaší obci už zanikly? Které z nich by bylo možné obnovit? Existují nějaké nové zvyky a tradice?

Napadá mě jedině pout', to je tradice, která tu byla velmi populární, ale už je to dlouho co zanikla.

Obnovený tu teď máme ten Masopust a Máje.

A jako nové zvyky a tradice bych řekla, že můžeme považovat ty naše letní události.

OBEC BŘASY

AKCE NA 1. POLOLETÍ 2018

Aktualizace: 21. 12. 2017

datum	den	akce	kde	hod.	pořadatel
1. ledna	pondělí	Novoroční běh/procházka s Žabkou	od cvičáku pod OÚ do Vranovic	14:00	Psí sporty Žabka
1. ledna	pondělí	Zpívání u kapličky ve Vranovicích	náves Vranovice	15:00	Sokol Vranovice
20. ledna	sobota	Myslivecký bál (Úžas)	KD Kříše	20:00	MS Rádná
21. ledna	neděle	Dětský maškarní bál	Stará hospoda Kříše	14:00	SSK Stupno
10. února	sobota	Hasičský bál Vranovice	Vranovická hospoda (Jiřa Bend)	20:00	SDH Vranovice
17. února	sobota	Hasičský bál Kříše (Separace)	KD Kříše	20:00	SDH Kříše
18. února	neděle	Maškarní bál pro děti	KD Kříše	14:00	Baník Kříše
24. února	sobota	Masopustní průvod	Kříše	10:00	Kříše
25. února	neděle	Železný muž, Železná lady	Sokolka Stupno	17:00	Sokol Stupno
10. března	sobota	Hasičsko sokolský ples (Sekvence)	Sokolovna Břasy	20:00	SDH a Sokol Břasy
10. – 14. 3.	so - st	Lyžařské soustředění	Železná Ruda		SSK Stupno
7. dubna	sobota	Uklídme Česko (9 – 13 hod.)	obec	9:00	Obec, spolky
9. dubna	pondělí	Přespolní běh ZŠ Stupno	ház. hřiště Stupno	11:00	ZŠ a Sokol Stupno
21. dubna	sobota	Zájezd do divadla Muzikál Iago	Hybernia Praha	18:00	Kulturní komise OÚ
27. dubna	pátek	Čarodějnický Sabat	hřiště Sokola Vranov.	17:00	Sokol Vranovice
28. dubna	sobota	Dětská burza (13 – 16 hod.)	Sokolovna Břasy	13:00	Sokol Břasy
30. dubna	pondělí	Májové posezení, májka	ház. hřiště Stupno	18:00	Sokol Stupno
duben	neděle	Motokros – Přebor SMS	Podháj Kříše		Motoklub Kříše
1. května	úterý	Prvomájový pochod	od nádraží ČD	13:30	spolky
1. května	úterý	Potůčkův memoriál (fotbalové přípravky, dorost)	fotbal. hřiště Břasy	8:00	SK Primalex Břasy
25. května	pátek	Noc kostelů	kostel Stupno	19:00	Kulturní komise OÚ
26. května	sobota	Letecký den	Všenice		Všenice
30. května	středa	Zájezd do Průhonic			SPCCH a důchodci
2. června	neděle	Canicrossové závody „Žabí kros“	pod OÚ Břasy	13:00	Psí sporty Žabka
2. června	sobota	Pohádkový les	ház. hřiště Stupno	14:30	SSK Stupno
16. června	sobota	Den otevřených vrat na cvičáku	pod OÚ Břasy	13:00	Psí sporty Žabka
21. června	středa	Ukončení cvičebního roku	ház. hřiště Stupno	17:00	SSK Stupno
24. června	neděle	Komentovaná vycházka po naučné stezce	od nádraží ČD	9:00	p. Bílek
29. června	pátek	Vítání prázdnin Vranovice	hřiště Sokola Vranov.	17:00	Sokol Vranovice
30. června	sobota	Jiří Potůček Tolar, vzpomínkový akt	OÚ Břasy	10:30	Obec

30. června	sobota	Karlíčkův memoriál (staré gardy)	fotbal. hřiště Břasy	13:00	SK Primalex Břasy
16. – 20. července	po - pá	Příměstský tábor Břaská plavba III	ház. hřiště Stupno		Komunitní škola
21. července	sobota	Závod „O žabiho krále“	pod OÚ Břasy	9:00	Psí sporty Žabka
11. srpna	sobota	Vavřínecké pouťové odpoledne a zábava	ház. hřiště Stupno	14:00	Sokol Stupno
12. srpna	neděle	Vavřínecká pouť	u nádraží		Obec
18. srpna	sobota	Vranovická kláda	náves Vranovice	14:00	Sokol Vranovice
18. - 19. 8.	so-ne	Závod horských kol, zábava	ház. hřiště Stupno		Author Team Stupno
8. září	sobota	Memoriál Slávy Peška (nohejbal)	Hřiště Baniku Kříše	9:00	Baník Kříše
14. září	pátek	Koncert Hradišťan	Kostel sv. Vavřince	19:00	Kulturní komise OÚ
15. září	sobota	Memoriál Vladimíra Procházky (hasičská soutěž)	Hřiště Baniku Kříše	14:00	SDH Kříše

OBEC BŘASY AKCE NA 2. POLOLETÍ 2018

aktualizace 23. 5. 2018

datum	den	akce	kde	hod.	pořadatel
2. června	sobota	Canicrossové závody „Žabí kros“	pod OÚ Břasy	9:00	Psí sporty Žabí
3. června	neděle	Pohádkový les	ház. hřiště Stupno	14:30	SSK Stupno
16. června	sobota	Den otevřených vrat na cvičáku	pod OÚ Břasy	9:00	Psí sporty Žabí
20. června	středa	Ukončení cvičebního roku	ház. hřiště Stupno	17:00	SSK Stupno
22. – 24. června	pá - ne	Mistrovství ČR v národní hře dění dorostenci	ház. hřiště Stupno		Sokol Stupno
23. června	sobota	Karlův memoriál (staré gardy)	fot. hřiště Břasy	13:00	SK Primalex Břasy
24. června	neděle	Komunální vycházka po naučné stezce	od nádraží ČD	9:00	p. Bílek
28. června	čtvrtek	Školní akademie	KD Kříše	17:00	ZŠ Stupno
29. června	pátek	Vítání prázdnin Vranovice	hřiště Sokola Vran.	17:00	Sokol Vranovice
30. června	sobota	Jiří Potůček Tolar, vzpomínkový akt	OÚ Břasy	10:30	Obec
16. - 20. července	po-pá	Příměstský tábor Břanská plavba III	bývalá škola Vranovice		Komunitní škola
21. července	sobota	Závod „O žabího krále“	pod OÚ Břasy	9:00	Psí sporty Žabí
28. července	sobota	Indiánské léto - zahájení	Galerie Ve Stodole, Břasy 19	18:00	p. Roučka, obec
4. srpna	sobota	Odházení pomníku L. Očenáška	Kříše (za kapličkou)	14:00	Obec, spolky Kříše
11. srpna	sobota	Vavřínecké pouťové odpoledne a zábava	ház. hřiště Stupno	14:00	Sokol Stupno
12. srpna	neděle	Vavřínecká pouť	U nádraží		Obec
12. srpna	neděle	Pouť u Kaple sv. Barbory a sv. Floriána	Kříše	14:00	spolky Kříše
18. srpna	sobota	Vranovická kláda	náves Vranovice	14:00	Čtvrtečková, Sokol Vranovice
18. - 19. srpna	so-ne	Závod horských kol	ház. hřiště Stupno		Author Team Stupno
25. srpna	sobota	Indiánské léto - ukončení	Galerie Ve Stodole, Břasy 19	18:00	p. Roučka, obec
31. srpna	pátek	Dřevorubecká olympiáda	hřiště Sokola Vran.	17:00	Sokol Vranovice
5. září	středa	Začátek cvičebního roku	ház. hřiště Stupno	17:00	SSK Stupno
8. září	sobota	Memoriál Slávy Peška (nohejbal)	hřiště Banáku Kříše	9:00	Baník Kříše
14. září	pátek	Koncert Hradišťan	kostel sv. Vavřince	19:00	Kulturní komise
18. září	úterý	Zájezd Ratbořice, Babčino údolí			Klub důchodců
22. září	sobota	Memoriál Vladimíra Procházky (haskáská soutěž)	hřiště Banáku Kříše	13:00	SDH, okrsek č. 5
22. září	sobota	Dětská burza (13 - 16 hod.)	Sokolovna Břasy	13:00	Sokol Břasy
11. - 14. října	čt - ne	Podzimní výlet			SSK Stupno
13. října	sobota	Úklid obce	Obec	9:00	obec, spolky

27. října	sobota	Oslava 100 let republiky	Břasy Ultramarínka	14:00	Obec a spolky
27. října	sobota	Putování za Jackem	Stará škola Vranovice	17:00	Sokol Vranovice
3. listopadu	sobota	Noc duchů	ház. hřiště Stupno	17:00	SSK Stupno
3. listopadu	sobota	Mary Lou	Sokolka	19:00	Sokol Stupno
29. listopadu	čtvrtek	Den otevřených dveří v ZŠ Stupno	ZŠ Stupno	10:00	ZŠ Stupno
1. prosince	sobota	Vánoční dětský maškarní bal	Sokolovna Břasy	14:00	Sokol a SDH Břasy
3. prosince	pondělí	Akademie s mikulášskou nadílkou	tělocvična ZŠ	17:00	SSK Stupno
prosinec		Vánoční zpívání s rozhlásem	OÚ Břasy	17:00	Kulturní komise
14. prosince	pátek	Lady vánoční soutěž	Stará škola Vranovice	18:00	Lady club
23. prosince	neděle	Adventní zpívání ve Kříších	Kaplička Kříše	15:00	spolky Kříše
24. prosince	pondělí	Vánoční zpívání	kostel sv. Vavřince	15:00	Kult. komise Břasy
31. prosince	pondělí	Silvestr 2018			
1. ledna	úterý	Novoroční zpívání u Kapličky	náves Vranovice	15:00	Lady Club, Sokol Vranovice

3. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

§ 50

(1) Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména

- a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,
- b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.

(2) Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou jeho stanovy, v nichž musí být uvedeno

- a) název a sídlo členů svazku obcí,
- b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,
- c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování včetně určení nejméně tříčlenného orgánu svazku obcí, který schvaluje účetní závěrku svazku obcí sestavenou k rozvahovému dni podle zákona o účetnictví,
- d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,
- e) zdroje příjmů svazku obcí,
- f) práva a povinnosti členů svazku obcí,

- g) způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,
- h) podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,
- i) obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořil

4. Tradice a zvyky dodržované v obcích na Radnicku (2019)

	Bezděkov	Břasy	Březina	Bujesily	Bušovice	Chlum	Chomle	Lhotka u Radnic	Liblín	Němčovice	Přivětice	Radnice	Skomelno	Újezd u Sv. Kříže
Den žen, matek, dětí	ANO	ANO	ANO	X	X	ANO	ANO	ANO	X	X	ANO	X	X	ANO
Divadelní, Hudební festival	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X
Halloween	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO
Hasiči - soutěže	X	ANO	X	ANO	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X
Jarmarky	X	ANO	X	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	ANO
Masopust	X	ANO	X	X	X	X	X	X	ANO	ANO	X	ANO	X	ANO
Mikuláš	X	ANO	X	X	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	ANO	X	X	ANO
Noc kostelů	X	ANO	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X
Pálení čarodějnic	X	ANO	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	X	X	ANO
Plesy, taneční zábavy	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	ANO	X
Posvícení	X	ANO	X	X	X	ANO	X	X	X	ANO	ANO	X	X	X
Pouť	X	ANO	ANO	X	X	ANO	X	X	X	X	X	X	X	X
Slavnosti	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X	ANO	X	X
Společné procházky, výlety	X	ANO	ANO	X	X	X	ANO	ANO	X	X	X	X	X	X
Sportovní den	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	X
Staročeské máje	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X	ANO
Stavění máje	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	ANO	ANO	ANO	X	ANO	X	X	ANO
Svatý Florián	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO	X	X
Svatý Martin	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO	ANO	X	X	ANO
Traktoriáda, Motokros, Horská kola	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	X
Tři králové	X	ANO	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Turnaje	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	ANO
Umíráček, výročí	X	ANO	X	X	X	ANO	ANO	X	X	X	X	X	X	X
Vánoce	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	ANO
Vepřové hody	X	X	X	ANO	X	X	X	ANO	X	X	X	X	X	X
Vinobraní	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ANO

Zdroj: Vlastní 2019